

Report 2025:11

Evaluering av fellesføringen: Statlige virksomheters arbeid med klima, natur og energi

Ragnhild Børke

Tittel	Evaluering av fellesføringen: Statlige virksomheters arbeid med klima, natur og energi
Forfattere	Ragnhild Børke
Abstract	I 2024 ga regjeringen et signal til alle statlige virksomheter om å arbeide systematisk med klima, natur og energi. Dette signalet ble gitt i form av en fellesføring til virksomhetene. Denne rapporten beskriver hvordan statlige virksomheter har fulgt opp fellesføringen. Hoveddelen av arbeidet er basert på gjennomgang av årsrapportene til statlige virksomheter for 2024. Gjennomgangen av årsrapportene er supplert med intervjuer med seks utvalgte virksomheter.
Quality manager	Frode Longva. Merethe Dotterud Leiren
Utgiver	CICERO Senter for klimaforskning
Sted og dato	Oslo, 15.09.2025
Finansieringskilde	Klima- og miljødepartementet
Oppdragsgiver	Klima- og miljødepartementet
Prosjekt	Rammeavtale for klima- og miljøkunnskap
Prosjektleder	Ragnhild Børke
Forsidebilde	Istockphoto-2193823408

Forord

I 2024 fikk statlige virksomheter for første gang en fellesføring om at alle virksomheter skal gjennomføre systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Det vil si at virksomhetene er oppfordret til å kartlegge miljøpåvirkning og sette i verk tiltak, og skal rapportere om hva som er gjort. Noen har jobbet med miljø lenge, for andre er dette nytt.

CICERO har fått i oppdrag i denne rapporten å vurdere effekten av fellesføringen. Oppdraget innebærer å kartlegge hvordan føringen har vært fulgt opp i statlige virksomheter, herunder hvilke tiltak som er satt i verk og hvordan virksomhetene rapporterer på oppfølgingen. Det skal undersøkes hvor store ressurser de statlige virksomhetene har brukt på å følge opp fellesføringen, hvilke verktøy og veiledningsmateriell som har vært brukt og i hvilken grad tiltak er iverksatt som følge av fellesføringen.

Oppdraget er gjennomført for Klima- og miljødepartementet. Kontaktpersoner i Klima- og miljødepartementet har vært Kari-Anne Isaksen og Heidi Bade. Takk til kontaktpersonene for et godt samarbeid og gode innspill. Takk også til alle som har bidratt med informasjon gjennom intervjuer og stilt data til disposisjon i dette prosjektet.

Innhold

Forord	1
Sammendrag	4
Innledning	6
Bakgrunn	6
Fellesføringen om systematisk arbeid med klima, natur og energi	6
1. Metode	8
1.1 Identifikasjon av statlige virksomheter	8
1.2 Gjennomgang av årsrapporter	9
1.3 Intervju med utvalgte virksomheter	10
2. Resultater fra årsrapporter	12
2.1 Rapportering på fellesføringen	12
2.2 Tverrgående tema	13
2.3 Virksomhetenes arbeid med å redusere klimagassutslipp	15
2.4 Virksomhetenes arbeid med å redusere naturfotavtrykket	17
2.5 Virksomhetenes arbeid med å redusere energibruken og øke energifleksibiliteten	19
2.6 Virksomhetenes vurdering av hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten	20
2.7 Resultater etter størrelsen på virksomhetene	21
2.8 Resultater etter type virksomhet	25
3. Resultater fra intervjuer	27
3.1 Universitetet i Agder	27
3.2 Registerenheten i Brønnøysund	28
3.3 Klagenemndssekretariatet	29
3.4 Forbrukertilsynet	30
3.5 Statens havarikommisjon	31
3.6 Statsforvalteren i Agder	32
3.7 Oppsummering av funn om ressursbruk	33
4. Samlede vurderinger	35
4.1 Oppsummering og diskusjon av hovedfunn	35
4.2 Anbefalinger	39
Vedlegg 1 - Oppdragsbeskrivelse	41
Vedlegg 2 - Utdrag fra «Rundskriv D-1/25 Fellesføringer i tildelingsbrev 2025»	42
Vedlegg 3 - Liste over virksomhetene som omfattes av evalueringen	46

Vedlegg 4 - Virksomheter med lav lønnsandel	51
Vedlegg 5 - Oversikt over ordsøk	53
Referanser	55

Sammendrag

I 2024 ga regjeringen et signal til alle statlige virksomheter om å arbeide systematisk med klima, natur og energi. Dette signalet ble gitt i form av en fellesføring til virksomhetene. Denne rapporten beskriver hvordan statlige virksomheter har fulgt opp fellesføringen.

Hoveddelen av arbeidet er basert på gjennomgang av årsrapportene til statlige virksomheter for 2024. Årsrapportene til 152 statlige virksomheter er gjennomgått. For å forstå hvilke tema som er sentrale i rapporteringen, er det benyttet ordsøk. For hvert enkelt tema eller søkeord, har vi oppsummert hva som er hovedtrekkene i hva virksomhetene skriver om de aktuelle temaene. På bakgrunn av ordsøkene, har vi vurdert om det er systematiske forskjeller mellom virksomhetene ut fra størrelsen på virksomhetene eller typen virksomhet som utføres. Gjennomgangen av årsrapportene er supplert med intervjuer med seks utvalgte virksomheter.

131 av 152 statlige virksomheter viser, eksplisitt eller implisitt, til fellesføringen i årsrapportene sine. I tillegg har 19 virksomheter en form for rapportering om klima og miljø uten å vise til fellesføringen. Omfanget og hvor konkret innholdet er, varierer betydelig.

Fellesføringen omfatter fire ulike tema: å redusere klimagassutslipp, å redusere naturfotavtrykk, å redusere energibruk og å vurdere hvordan virksomheten blir påvirket av klimaendringene. Et mindretall av virksomhetene rapporterer om arbeid med alle fire temaene. De fleste rapporterer om reduksjon av klimagassutslipp, og innenfor dette temaet, arbeider virksomhetene særlig med reiser og innkjøp. Mange virksomheter rapporterer også om energibruk i bygg og om arbeid med avfall og gjenbruk. Langt færre rapporterer om naturfotavtrykk og om hvordan virksomheten blir påvirket av klimaendringene.

I veiledningen til fellesføringen anbefales virksomhetene å gjennomføre vesentlighetsanalyser for å identifisere områder hvor de har potensiale for å redusere negativ miljøpåvirkning eller øke positiv innvirkning. Virksomhetene oppfordres også til å ta utgangspunkt i eksisterende systemer, herunder miljøledelsessystemer. Et mindretall av virksomhetene viser til vesentlighetsanalyser og miljøledelsessystemer i årsrapportene.

Det er en klar tendens til at store virksomheter har en grundigere og mer konkret rapportering enn små virksomheter. Det er imidlertid også stor variasjon mellom virksomheter av samme størrelse.

Rapporten har nærmere beskrivelser av seks eksempelvirksomheter, basert på årsrapportene og intervjuer. Eksempelene viser hvordan disse virksomhetene har arbeidet med fellesføringen, herunder i sammenheng med annet miljøarbeid, og hvor

mye ressurser virksomhetene har brukt på dette. Årsrapportene gir hovedsakelig informasjon om hvilke tema virksomhetene arbeider med og hvilke tiltak som er satt i verk, mens de i liten grad forklarer hva som har vært driverne for å sette i verk tiltak. Vi finner noen få konkrete eksempler på at virksomheter har startet opp et systematisk miljøarbeid som en direkte følge av fellesføringen. Hos det store flertallet av virksomheter er det derimot vanskelig å slå fast om fellesføringen har medført noen endringer i miljøarbeidet. Dette gjelder både virksomheter som allerede har et systematisk miljøarbeid som i stor grad dekker temaene i fellesføringen, og virksomheter som arbeider med enkeltstående tema. Å bygge opp et systematisk miljøarbeid kan være en langvarig prosess. 2024 var det første året hvor fellesføringen gjaldt, og resultatene må forstås i lys av dette.

Basert på gjennomgangen, har vi følgende anbefalinger til regjeringens videre arbeid med fellesføringen eller liknende krav til miljøarbeidet i statlige virksomheter:

- Klargjøre hva som forventes innenfor de ulike temaene
- Vurdere å spisse kravene
- Tilby konkrete verktøy, maler, eksempler og rådgiving
- Differensiere forventningene til små og store virksomheter, og være særlig tydelig på forventningene til små virksomheter
- Avklare sammenhengen mellom ulike tilgrensende krav, herunder føringer til NFDs etater om å utarbeide klimaregnskap.

Innledning

I 2024 signaliserte regjeringen at alle statlige virksomheter skulle arbeide systematisk med klima, natur og energi. Dette signalet ble gitt i form av en fellesføring til virksomhetene. Målet med denne rapporten er å kartlegge og vurdere hvordan statlige virksomheter har fulgt opp fellesføringen. I dette kapittelet beskriver vi fellesføringen og bakgrunnen for denne.

Bakgrunn

De senere årene har forventningene til at virksomheter skal ta miljøhensyn og at offentligheten skal ha innsyn i virksomhetenes miljøavtrykk økt. Selskaper har fått strengere krav til bærekraftsrapportering, og regjeringen har skjerpet forventningene til selskaper med statlig eierandel (Meld. St. 6 (2022-2023)). Statlige etater som er direkte underlagt regjeringen, har ikke stått overfor tilsvarende krav. Klimautvalget 2050 anbefalte at alle statlige etater bør få tydeligere føringer for hvordan de skal bidra til at Norge blir et lavutslippssamfunn og Naturrisikoutvalget foreslo at naturrisiko skulle få en større plass i etatsstyringen (NOU 2023:25; NOU 2024:2).

Driften av statlig sektor medfører et miljøavtrykk, blant annet på grunn av innkjøp, transport og drift av bygninger. Kunnskapen om hvordan de statlige virksomhetene arbeider med miljø er imidlertid begrenset. I Meld. St. 25 (2024-2025) varslet regjeringen at den vil evaluere fellesføringen og vurdere om det er hensiktsmessig å innføre målrettede krav/retningslinjer for drift og anskaffelser i alle statlige virksomheter.

Fellesføringen om systematisk arbeid med klima, natur og energi

For budsjettåret 2024 ble det for første gang vedtatt en fellesføring til statlige virksomheter om systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Fellesføringen ble videreført i 2025.

En fellesføring er et pålegg som gis i tildelingsbrevene til alle departementer og etater om en aktivitet på et bestemt område. En fellesføring skal være like viktig å gjennomføre for virksomhetene som et pålegg fra en statsråd til en underliggende virksomhet (Rundskriv P 2/2009). Fellesføringer blir vedtatt årlig av regjeringen. Departementene har ansvar for å ta fellesføringene inn i tildelingsbrevene til sine underliggende virksomheter og følge opp at virksomhetene gjennomfører fellesføringene. Departementene skal følge opp arbeidet med fellesføringene gjennom styringsdialogen med virksomhetene. Fellesføringene gjelder også for departementene (Rundskriv D-1/25).

Målet med fellesføringen om systematisk arbeid med klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk er at statlige virksomheter skal jobbe systematisk og helhetlig for å redusere klimagassutslipp og fotavtrykk på natur. Ambisjonsnivået skal tilpasses den enkelte virksomhets egenart og modenhet på området. Det er også et mål at det gjøres systematiske vurderinger av statens energibruk og at det tas i bruk energieffektive

løsninger der hvor dette er lønnsomt. Virksomhetene skal i tillegg vurdere hvordan de blir påvirket av konsekvenser av klimaendringene (Rundskriv D-1/25).

Vedlegg 2 inneholder et utdrag fra Rundskriv D-1/25 som beskriver fellesføringen om systematisk og helhetlig arbeid med klima, natur og energibruk i mer detalj.

1. Metode

Hoveddelen av arbeidet er basert på gjennomgang av årsrapportene til statlige virksomheter for 2024. Gjennomgangen av årsrapportene er supplert med intervjuer med utvalgte virksomheter. I dette kapitlet beskriver vi hvordan vi har valgt ut de virksomhetene som omfattes av evalueringen, og hvordan vi har gjennomgått årsrapporter og gjennomført intervjuer.

1.1 Identifikasjon av statlige virksomheter

For å identifisere statlige virksomheter, har vi, i samråd med oppdragsgiver, tatt utgangspunkt i de virksomhetene som rapporterer til statsregnskapet (Statsregnskapet, 2024). Fra oversikten i statsregnskapet, har vi utelatt Stortinget med underliggende organer, Domstolene¹ og selskaper, foretak og stiftelser som er selvstendige rettssubjekter² siden disse ikke er underlagt styring fra regjeringen. Vi har også utelatt to virksomheter som det ikke foreligger tildelingsbrev og årsrapporter for på regjeringens nettsider³, tre virksomheter som har mottatt tildelingsbrev, men hvor tildelingsbrevene ikke inneholder fellesføringen⁴, og to virksomheter som har mottatt tildelingsbrev som inkluderer fellesføringen, men hvor vi ikke har funnet årsrapport for 2024⁵. Departementene lager ikke årsrapporter og det er ikke omtalt i rundskrivet hvordan departementene skal rapportere. I samråd med oppdragsgiver har vi utelatt departementene fra evalueringen. Etter disse valgene, gjenstår det 152 virksomheter som omfattes av evalueringen. Det kan finnes virksomheter som omfattes av

¹ Domstoladministrasjonen får tildelingsbrev fra Justisdepartementet og er inkludert i gjennomgangen.

² Sametinget er inkludert i gjennomgangen da institusjonen får tildelingsbrev fra Kommunal- og distriktsdepartementet som inkluderer fellesføringen.

³ Dette gjelder De samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino og Sørsamisk kunnskapspark, som begge ligger under Kunnskapsdepartementet. Vurderingen er gjort med utgangspunkt i at disse virksomhetene ikke er inkludert i oversikten på følgende nettsted (per 12.06.2025): [Tildelingsbrev, årsrapporter og instrukser fra Kunnskapsdepartementet - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/tema/kunnskap/kunnskapsdepartementet/arsrapporter-og-instrukser-til-kunnskapsdepartementet)

⁴ Dette gjelder Arbeidsretten og Riksmekleren (begge mottar tildelingsbrev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet) samt Svalbards miljøvernfond (mottar tildelingsbrev fra Klima- og miljødepartementet).

⁵ Dette gjelder Kulturdirektoratet og Norsk Romsenter. Årsrapporter ble ikke funnet på regjeringens nettsider og virksomhetenes egne nettsider per 12.06.2025.

fellesføringen, men som ikke er egne enheter i statsregnskapet, og disse er ikke identifisert og gjennomgått.⁶

1.2 Gjennomgang av årsrapporter

Gjennomgangen av årsrapporter består av tre trinn: først har vi identifisert og sammenstilt relevant informasjon fra årsrapportene, deretter har vi benyttet ordsøk for å gjennomgå innholdet i rapporteringen, og til slutt har vi vurdert om det er systematiske forskjeller på virksomhetene ut fra visse bakgrunnsvariabler.

Identifisering og sammenstilling av relevant informasjon

Vi har gjennomgått årsrapportene for 152 virksomheter.⁷ Rapportering om oppfølging av fellesføringen er samlet i et eget dokument som er brukt i det videre arbeidet. Noen virksomheter viser ikke direkte til fellesføringen, men har en form for rapportering om miljø og bærekraft. Vi har inkludert dette der hvor temaene som omtales er relevante opp mot fellesføringen. Noen virksomheter har både en rapportering på fellesføringen (med fokus på intern virksomhet) og en rapportering på f.eks. bidrag til nasjonale miljømål (med fokus på kjernevirksomheten). Her har vi ikke tatt med rapporteringen på nasjonale miljømål, med mindre rapporteringen på fellesføringen eksplisitt viser til denne. I de fleste tilfeller har det vært rimelig entydig hvilke deler av årsrapportene som er relevante for fellesføringen, men i enkelte tilfeller har vi måttet bruke en viss grad av skjønn.

Ordsøk

For å forstå hvilke tema som er sentrale i rapporteringen, har vi søkt på bestemte ord, og registrert hvilke virksomheter som benytter disse ordene. Ordene vi har søkt på er hovedsakelig valgt ut fra temaene som omtales i fellesføringen og veiledningen til denne. I tillegg er enkelte ord valgt ut på bakgrunn av førsteinntrykket av hvilke tema som går igjen i årsrapportene. Vedlegg 5 viser hvilke søkeord som er brukt.

For hvert enkelt treff på et søkeord, er det vurdert om bruken av ordet er relevant ut fra hensikten med søket. Kun relevante treff er registrert. Treff som er utelatt inkluderer:

- Bruk av ordet i en annen betydning enn hensikten. For eksempel har vi søkt på «lokale» i betydningen kontorlokale e.l. Treff på f.eks. «lokale råvarer» er da utelatt.
- Treff hvor ordet kun brukes til å gjengi fellesføringen, gjengi nasjonale miljømål eller liknende, og ikke beskriver arbeid i virksomheten.
- Treff som handler om at virksomheten *ikke* har vurdert/arbeidet med det aktuelle temaet.

Metoden er egnet til å undersøke om det er få eller mange virksomheter som arbeider med bestemte tema, og søkeordene fungerer som indikatorer på dette. Et søk fanger ikke nødvendigvis opp alle virksomheter som arbeider med temaet da virksomheten kan arbeide med temaet uten å ha brukt det aktuelle søkeordet i årsrapporten. Vi har forsøkt å fange opp så mye som mulig gjennom å bruke flere alternative søkeord for samme tema. Søkene er gjennomført både på bokmål og nynorsk.

⁶ For eksempel virksomheter som mottar egne tildelingsbrev fra et direktorat og skriver egne årsrapporter, men som i statsregnskapet inngår i en annen virksomhet (direktoratet).

⁷ Årsrapportene til statlige virksomheter er tilgjengelige på kudos.dfo.no.

For de fleste søkeordene, har vi kun registrert om ordet blir brukt. For enkelte særlig sentrale søkeord, har vi imidlertid gjort en noe mer detaljert registrering med inndeling i 2-4 kategorier ut fra hvordan ordet blir brukt.

For hvert enkelt tema eller søkeord, har vi oppsummert hva som er hovedtrekkene i hva virksomhetene skriver om de aktuelle temaene. Dette er gjort skjønnsmessig på bakgrunn av gjennomlesing av relevant tekst. Denne gjennomlesingen fungerer også som en kvalitativ vurdering av om resultatet av ordsøkene gir et riktig bilde av årsrapportene. Vi viser også til eksempler fra utvalgte virksomheter. Kilden til disse eksemplene er de aktuelle virksomhetenes årsrapporter for 2024, med mindre annet er oppgitt.

Vurdering av systematiske forskjeller mellom virksomheter

Oppdragsgiver har uttrykt interesse for om virksomhetenes størrelse eller typen virksomhet (operativ virksomhet vs. ren kontorvirksomhet) har betydning for hvordan virksomhetene har arbeidet med fellesføringen. For å undersøke betydningen av virksomhetsstørrelse, har vi sammenholdt resultatene fra ordsøkene med antall årsverk i virksomhetene i 2024. Virksomhetene er delt inn i tre størrelsesgrupper:⁸

- Små virksomheter: 0-99 årsverk
- Mellomstore virksomheter: 100-499 årsverk
- Store virksomheter: 500 årsverk eller mer

Vi har ikke noe direkte mål på graden av operativ virksomhet. Som en tilnærming har vi benyttet andelen av virksomhetenes driftsutgifter som går til lønnsutgifter, og sammenholdt resultatene fra ordsøkene med dette. En lav lønnsandel indikerer at en virksomhet har relativt store utgifter til andre formål. Dette kan for eksempel være innkjøp, utbygginger eller drift av spesielle anlegg. Slike aktiviteter kan innebære at virksomheten har større eller andre typer miljøkonsekvenser enn virksomheter som hovedsakelig har kontorvirksomhet. Vi har delt virksomhetene i to størrelsesgrupper:

- Virksomheter med lav lønnsandel: lønnsandel under 0,5, det vil si at under halvparten av driftsutgiftene går til lønn
- Virksomheter med høy lønnsandel: lønnsandel på 0,5 eller høyere, det vil si at minst halvparten av driftsutgiftene får til lønn.

1.3 Intervju med utvalgte virksomheter

For å supplere den informasjonen som finnes i årsrapportene, er det gjennomført intervjuer med utvalgte virksomheter. Hensikten med intervjuene var særlig å få informasjon om følgende tema:

- Hvor store ressurser virksomhetene har brukt på å følge opp fellesføringen
- I hvilken grad fellesføringen har vært styrende for tiltak virksomhetene har gjennomført eller planlagt
- Hvilke verktøy og veiledning som brukes
- Årsaker til at arbeid med fellesføringen eventuelt ikke har blitt prioritert i enkelte virksomheter

⁸ Vi har brukt samme inndeling i størrelsesgrupper som i (DFØ, 2024).

Et utvalg virksomheter ble forespurt om å stille til intervju. Disse ble valgt ut fra bakgrunnsvariabler og informasjonen i årsrapportene. Virksomhetene som ble forespurt har en rimelig jevn fordeling mellom små, mellomstore og store virksomheter. Innenfor hver størrelsesgruppe, plukket vi ut enkelte virksomheter med en grundig rapportering og enkelte virksomheter med en mindre grundig eller lite konkret rapportering. Innenfor hver størrelsesgruppe, plukket vi også ut enkelte virksomheter som skriver i årsrapportene at de har startet opp systematisk klima- og miljøarbeid i 2024, eller planlegger å starte opp slikt arbeid. Vi la også vekt på at noen av virksomhetene i utvalget skulle ha operativ virksomhet. Ikke alle virksomhetene som ble kontaktet valgte å stille til intervju. Blant annet var det ingen av de virksomhetene som hadde den minst grundige eller konkrete rapporteringen som stilte.

Seks virksomheter ble intervjuet. Blant disse er det én stor, tre mellomstore og to små virksomheter. Alle disse har en grundig eller middels grundig rapportering ut fra størrelsen til virksomheten. Vi har valgt å presentere virksomhetene enkeltvis for at ressursbruk og hvilken rolle fellesføringen har spilt kan forstås i lys av konteksten i den enkelte virksomheten. Informantene har fått mulighet til å lese gjennom og kommentere omtalen av egen virksomhet, men framstillingen står for vår regning.

Innenfor rammen av oppdraget har det ikke vært mulig å intervju et tilstrekkelig antall virksomheter til å få resultater som er generaliserbare for alle statlige virksomheter. Resultatene fra intervjuene må derfor leses som informasjon om et utvalg virksomheter.

2. Resultater fra årsrapporter

I dette kapitlet presenterer vi resultatene fra gjennomgangen av årsrapportene og fra intervjuene. Vi ser først på hvorvidt virksomhetene har rapportert på fellesføringen. Vesentlighetsanalyser og miljøledelse er to tverrgående tema som framheves i fellesføringen, og vi gjennomgår hvordan virksomhetene rapporterer om disse temaene. Deretter ser vi nærmere på innholdet i rapportering om de fire temaene i fellesføringen: redusere klimagassutslipp, redusere naturfotavtrykk, redusere energibruk og vurdere hvordan virksomheten blir påvirket av klimaendringer. Videre gjennomgår vi forskjeller i resultater mellom virksomheter ut fra størrelsen på virksomhetene og ut fra type virksomhet.

Vi finner at de aller fleste virksomhetene har en rapportering om klima og miljø (kapittel 2.1). Temaene det arbeides mest med er å kutte klimagassutslipp fra reiser og innkjøp (kapittel 2.3), redusere energibruk (kapittel 2.5) og avfall og gjenbruk (kapittel 2.4). Relativt få rapporterer om bruk av vesentlighetsanalyser og miljøledelse (kapittel 2.2). Store virksomheter har oftere en grundig og mer konkret rapportering enn små virksomheter, men det er stor variasjon også mellom virksomheter av samme størrelse (kapittel 2.7).

2.1 Rapportering på fellesføringen

Vi har undersøkt om virksomhetene rapporterer på fellesføringen i årsrapportene.

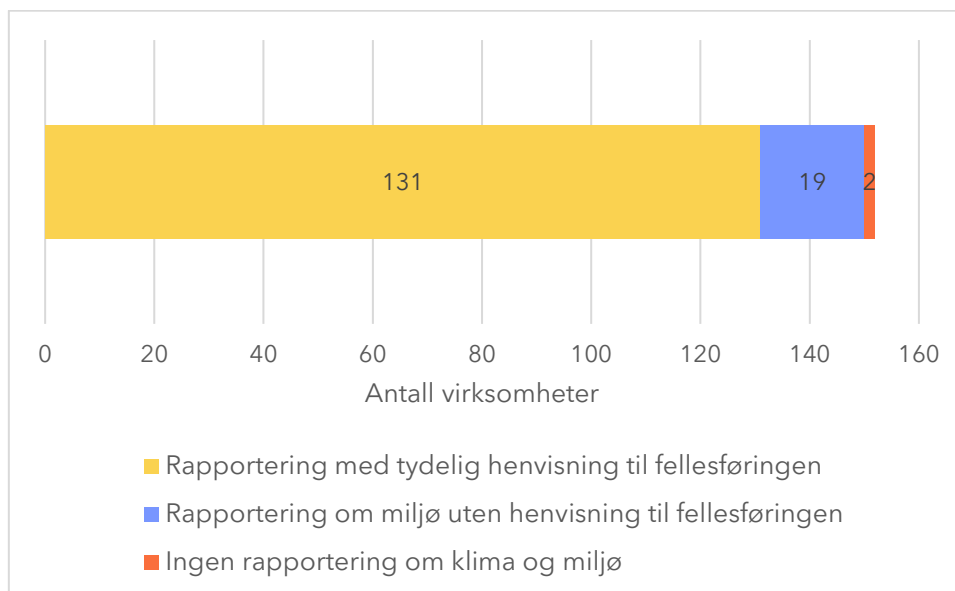
Gjennomgangen viste at 131 virksomheter viser til fellesføringen enten eksplisitt eller implisitt (ved å bruke formuleringer som er svært like formuleringene i fellesføringen). Av disse er det én virksomhet (Direktoratet for medisinske produkter) som oppgir at det ikke har vært gjort noe systematisk arbeid på området i 2024.

19 virksomheter rapporterer på temaer knyttet til klima og/eller miljø uten å vise til fellesføringen. I disse tilfellene er det uklart om rapporteringen er ment å besvare fellesføringen. Det er stor variasjon i innholdet og omfanget av rapportering blant disse virksomhetene. Enkelte av virksomhetene, for eksempel Forsvaret og Fiskeridirektoratet, har grundige rapporteringer som i stor grad dekker temaene i fellesføringen. Andre har svært knapp rapportering og/eller rapportering som primært handler om andre tema. For eksempel handler rapporteringen fra Forbrukerrådet og Statens jernbanetilsyn om FNs bærekraftsmål, og dekker i svært liten grad temaene i fellesføringen. Vi har gått gjennom tildelingsbrevene for 2024 til fire av disse 19 virksomhetene for å sjekke om fellesføringen er inkludert.⁹ I alle fire tilfellene fant vi fellesføringen i tildelingsbrevene. I

⁹ Vi har undersøkt tildelingsbrevene til Forbrukerrådet, Forsvaret, Statens jernbanetilsyn og Regjeringsadvokaten.

ett av tilfellene, tildelingsbrevet til Forbrukerrådet, var imidlertid teksten om fellesføringen utvidet og rammet inn i tekst om FN's bærekraftsmål, og det var lagt til oppfølgingspunkter om bærekraft (inkludert sosial og økonomisk bærekraft). For de øvrige virksomhetene har vi ikke gjennomgått tildelingsbrevene, og vet dermed ikke om/hvordan fellesføringen er gjengitt i tildelingsbrevene.

To virksomheter (22. juli-senteret og Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten) har ingen rapportering på fellesføringen eller klima og miljø. Fellesføringen er inkludert i tildelingsbrevene til disse virksomhetene. Figur 1 oppsummerer hvordan virksomhetene har rapportert.

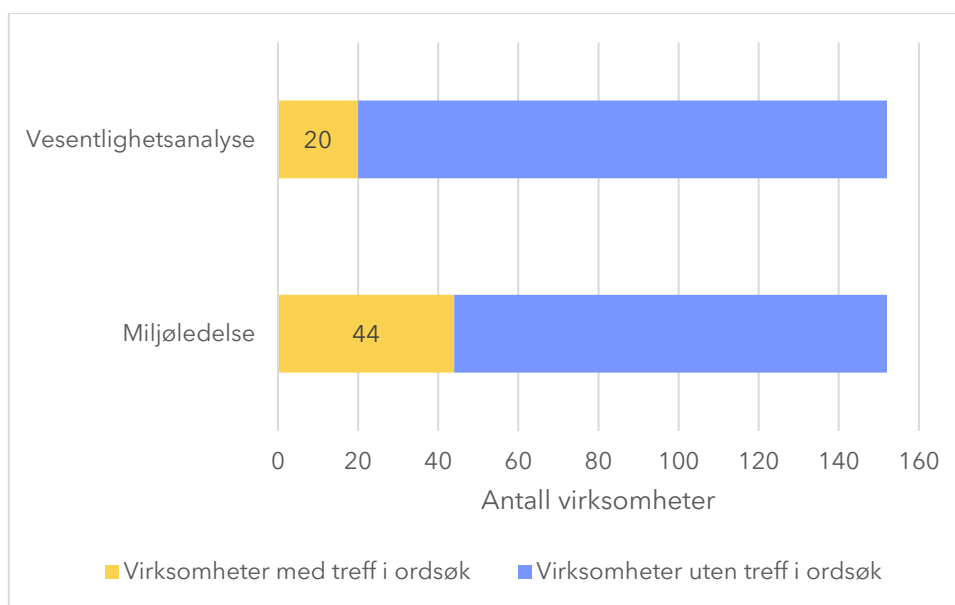

Figur 1: Antall virksomheter som har rapportert på fellesføringen.

2.2 Tverrgående tema

Miljøledelse og vesentlighetsanalyser er tverrgående tema som kan legge grunnlaget for et systematisk og helhetlig arbeid. Vi har undersøkt hvordan virksomhetene rapporterer om dette.

Oppsummert har 44 virksomheter en form for rapportering om miljøledelse og 20 virksomheter om vesentlighetsanalyse, jf. Figur 2. Som figuren viser, er det alt i alt relativt få som rapporterer på disse tverrgående temaene.

Figur 2: Antall virksomheter som rapporterer om vesentlighetsanalyse og miljøledelse.

Miljøledelse

I rundskriv D-1/25 heter det at arbeidet med fellesføringen gjerne kan inngå i oppfølging av virksomhetens miljøledelsessystem, for eksempel ISO 14001, Miljøfyrtårn eller EMAS. Ordsøk i årsrapportene gir treff på «Miljøfyrtårn» hos 40 virksomheter. Tre virksomheter viser til ISO-sertifisering og en virksomhet til EMAS-sertifisering. Sju virksomheter oppgir at de er medlemmer i Klimapartnere og har rutiner gjennom dette.

Enkelte virksomheter oppgir at de arbeider med miljøledelse som følge av, eller i sammenheng med, fellesføringen. Eksempler på dette er Statsforvalteren i Trøndelag, som på grunnlag av fellesføringen har besluttet å arbeide mot en sertifisering som Miljøfyrtårn, og Veterinærinstituttet som oppgir at arbeidet med fellesføringen ses i sammenheng med vurdering av å innføre miljøledelsessystem.

Vesentlighetsanalyse

I rundskriv D-1/25 anbefales det at virksomhetene gjennomfører en vesentlighetsanalyse for å identifisere innenfor hvilke områder virksomheten har stort potensiale til å redusere negativ belastning, eller øke positiv innvirkning, samt håndtere virksomhetens risiko knyttet til klima og natur. En vesentlighetsanalyse er en systematisk prosess for å vurdere hvilke bærekraftstema som er viktigst for en virksomhet. Miljødirektoratet har gitt nærmere veiledning i hvordan vesentlighetsanalyse utføres (Miljødirektoratet, 2025).

For å undersøke hvor mange virksomheter som har gjort en vesentlighetsanalyse, har vi gjort et ordsøk i årsrapportene på «vesentlighetsanalyse»/«vesentlegheitsanalyse». Søket ga treff hos 20 virksomheter. 16 av disse har gjennomført eller er i ferd med å gjennomføre vesentlighetsanalyser, mens fire virksomheter omtaler planer om å gjennomføre vesentlighetsanalyser. Av de som har gjennomført analyser, er det fire virksomheter som eksplisitt omtaler de viktigste resultatene fra analysene. En av disse (Norges geologiske undersøkelse) framstiller resultatene systematisk gjennom en figur. De øvrige virksomhetene oppgir enten at arbeid med vesentlighetsanalyse pågår eller viser til at enkelte tiltak eller innsatsområder er valgt ut på bakgrunn av vesentlighetsanalyse uten at selve vesentlighetsanalysen omtales nærmere.

Ordsøket som er gjort fanger kun opp virksomheter som bruker begrepet «vesentlighetsanalyse», og fanger ikke opp virksomheter som eventuelt har gjennomført andre typer systematiske kartlegginger av miljøkonsekvenser og hvordan virksomheten vil påvirkes av klimaendringene. Det kan også være virksomheter som har utført vesentlighetsanalyser, men som ikke omtaler dette i årsrapportene.

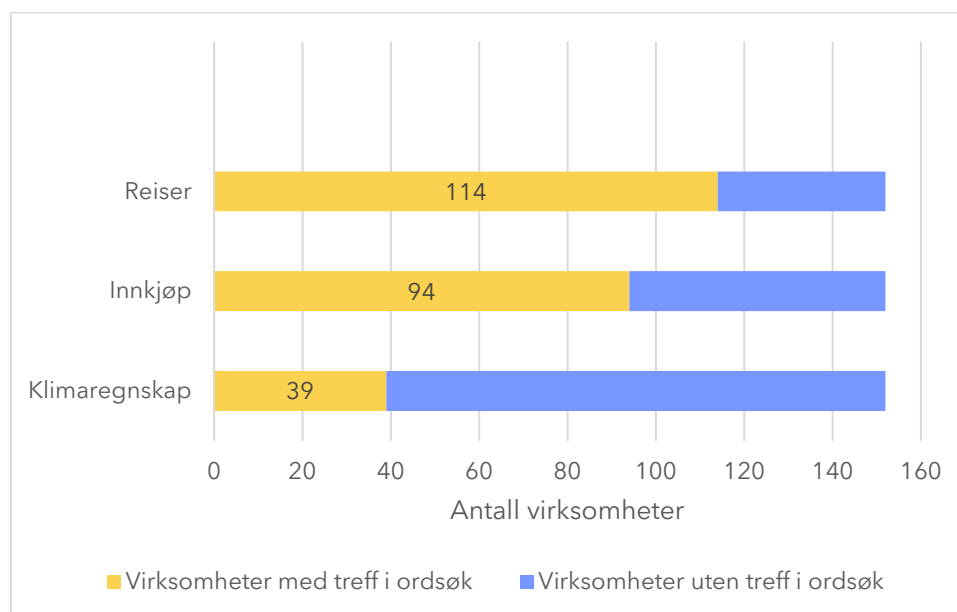
2.3 Virksomhetenes arbeid med å redusere klimagassutslipp

I rundskriv D-1/25 foreslår regjeringen at virksomheter kan sette mål og utarbeide klimagassregnskap. Regjeringen gir følgende veiledning til hvordan virksomhetene kan arbeide med å redusere klimagassutslippene:

«Systematisk arbeid med reduksjon av klimagassutslipp i virksomheter kan innebære å sette mål på kort og lang sikt og følge dem opp med konkrete handlingsplaner. Enkelte virksomheter utarbeider et klimagassregnskap hvor en deler utslippene opp i tre ulike avgrensninger (såkalte «Scopes») for å få oversikt over virksomhetens direkte utslipp (Scope 1) og indirekte klimagassutslipp fra energiforbruk (Scope 2) og i verdikjeden (Scope 3). Gjennom anskaffelser kan statlige virksomheter bidra til betydelige indirekte klimagassutslipp. I tilfeller dette er relevant kan statlige virksomheter også kartlegge indirekte utslipp gjennom anskaffelser.»

Med utgangspunkt i dette, har vi sett på hvorvidt virksomhetene arbeider med klimaregnskap eller andre former for beregning av klimagassutslipp og virksomhetenes arbeid med anskaffelser. I tillegg ser vi av årsrapportene at mange virksomheter skriver om reiser, og vi har derfor også sett på dette.

Oppsummert ser vi at 135 virksomheter har treff på minst ett av ordsøkene om reduksjon av klimagassutslipp. Et flertall av virksomhetene rapporterer om reiser og innkjøp, mens kun en firedel rapporterer om klimaregnskap, jf. Figur 3.

Figur 3: Antall virksomheter som rapporterer om reiser, innkjøp og klimaregnskap.

Klimaregnskap og beregninger av klimafotavtrykk

For å undersøke hvor mange av virksomhetene som systematisk beregner klimagassutslippene til virksomheten, har vi gjort et ordsøk på «klimaregnskap» «klimagassregnskap» / «klimagassrekneskap», «utslippsregnskap» / «utslippsrekneskap», «klimafotavtrykk» og «scope».

Søket ga treff hos 39 virksomheter. Fire av disse oppgir at de planlegger, eller er i ferd med å etablere klimaregnskap. De øvrige har omtaler som tyder på at de har et klimaregnskap eller beregninger av klimafotavtrykk. Blant disse er det stor variasjon i hvor konkret omtalen er. Et mindretall av virksomhetene presenterer hovedtall fra klimaregnskapet på en systematisk måte, for eksempel gjennom tabeller som viser totale utslipp og utslipp fordelt på aktiviteter eller scope¹⁰. Eksempler på virksomheter som har rapportert hovedtall fra klimaregnskapet er Norges geologiske undersøkelse, Norges teknisk-vitenskapelige universitet og Registerenheten i Brønnøysund. Mange av virksomhetene har ikke en systematisk framstilling av klimaregnskapet i årsrapporten, men oppgir enkelte resultater, for eksempel utslipp fra en bestemt aktivitet.

Når det gjelder verktøy og veiledning, viser seks virksomheter til GHG-protokollen. Flere deler imidlertid inn utslippene etter scope, noe som kan være en indikasjon på at de benytter GHG-protokollen. To virksomheter oppgir at de bruker GHG-protokollen gjennom systemet Energi.AI. Fire virksomheter viser til DFØs Klimaspenn eller veiledning fra DFØ. To virksomheter benytter eller planlegger å benytte Green Producers Tool. Flere oppgir at de har utarbeidet klimaregnskap som en del av en prosess for å bli sertifisert som Miljøfyrtårn.

Anskaffelser

Ordsøk på «innkjøp» og «anskaff*» ga treff hos 94 virksomheter. Blant disse er det mange som oppgir at de vektlegger klima og miljø i anskaffelser, i tråd med kravene i forskrift om offentlige avskaffelser. Det er også mange som viser til at de bruker statens fellesavtaler, og at miljøkrav ivaretas gjennom disse. Tematisk er det særlig mange som omtaler innkjøp av IKT-utstyr, men også kontormøbler, kjøretøy mv. omtales av enkelte.

Reiser

Ordsøk på «reise» og «transport» ga treff hos et flertall av virksomhetene (114 virksomheter). Flere oppgir eksplisitt at reiser (flyreiser) er den største, eller en av de største, kildene til klimagassutslipp fra virksomheten. Mange omtaler det som et mål eller innsatsområde å redusere reisevirksomheten, og spesielt flyreiser. Enkelte har satt tallfestede mål for reduksjonen, for eksempel Registerenheten i Brønnøysund. Digitale møter for å erstatte reiser trekkes ofte fram. En del virksomheter rapporterer antall flyreiser, flydd distanse eller klimagassutslipp fra flyreiser. Blant disse oppgir noen at antall eller utslipp fra flyreiser økte i 2024, for eksempel Finanstilsynet og Registerenheten i Brønnøysund, mens andre oppgir en reduksjon. Norad har innført karbonbudsjett for flyreiser og oppgir at utslippene fra flyreiser er redusert med over 50 prosent sammenliknet med 2019.

Noen virksomheter, for eksempel Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Utdanningsdirektoratet, viser til at føringene i Statens reiseregulativ ligger til grunn for deres arbeid med reiser. Ifølge reiseregulativet skal nødvendigheten av en reise alltid

¹⁰ GHG-protokollen, som ofte brukes som standard for virksomheters klimaregnskap, deler utslipp inn i tre scope. Scope 1 er direkte utslipp fra virksomheten, scope 2 er utslipp fra innkjøpt energi og scope 3 er andre utslipp i verdikjeden, herunder innkjøpte varer/tjenester og håndtering av avfall fra virksomheten.

vrurderes, og reisen skal foretas på den for staten hurtigste, rimeligste og mest miljøvennlige måten.

2.4 Virksomhetenes arbeid med å redusere naturfotavtrykket

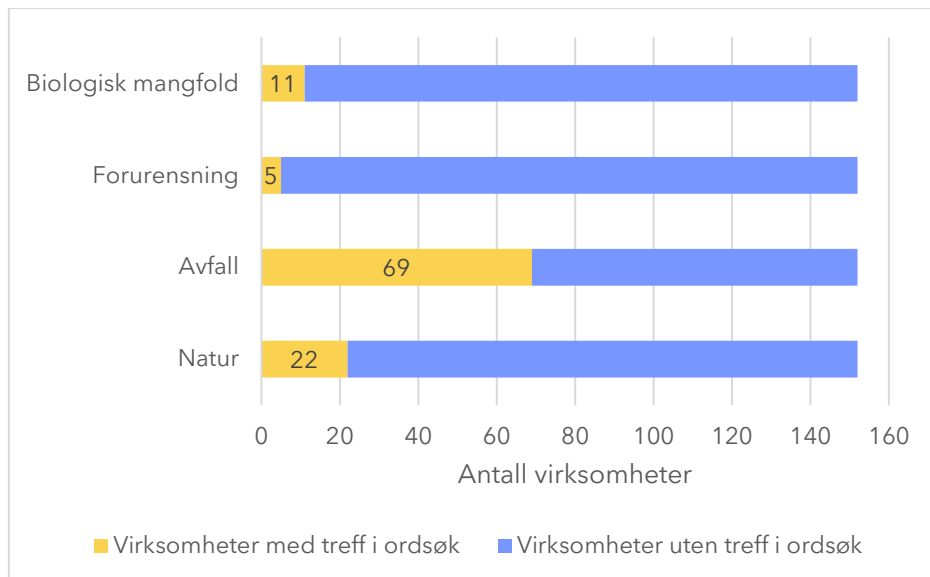
I rundskriv D-1/25 gir regjeringen følgende veiledning til hvordan virksomhetene kan arbeide med å redusere naturfotavtrykket:

«Systematisk arbeid med naturfotavtrykk vil ofte innebære å bygge opp en forståelse av virksomhetens påvirkning på natur og iverksette relevante tiltak for å redusere negativ påvirkning. Naturpåvirkning kan måles og vurderes på mange måter, avhengig av hvilken type påvirkning som er relevant og vesentlig for virksomheten.

- *Bruk og forbruk av land, ferskvann og havområder- for eksempel knyttet til arealbruk og vurdering av hvilke økosystemer man opererer i.*
- *Påvirkning på arter, arters leveområder, økosystemer og naturtyper.*
- *Fysisk ressursbruk innebærer også en naturpåvirkning, hvor eksempelvis rapportering på forskjellige typer avfall og hvordan det er håndtert (gjenvinning, forbrenning, deponering osv.) kan være relevant. For enkelte virksomheter vil det å redusere behovet for å hente ut nye ressurser fra naturen gjennom økt grad av sirkulære produksjonsprosesser være viktig.*
- *Forurensning - for eksempel utslipp til jord, vann eller luft (utover klimagasser), eller forurensning gjennom lys og lyd som kan påvirke omliggende natur.»*

På grunnlag av rundskrivet, har vi sett på hvordan virksomhetene har arbeidet med natur og biologisk mangfold, avfall og forurensning.

Oppsummert ser vi at 81 virksomheter har treff på minst ett av ordsøkene om naturfotavtrykk. Av disse rapporterer de fleste om arbeid med avfall, mens langt færre rapporterer om natur, biologisk mangfold og forurensning, jf. Figur 4.

Figur 4: Antall virksomheter som rapporterer om biologisk mangfold, forurensning, avfall og natur.

Natur og biologisk mangfold

Ordsøk på «natur» ga relevante treff hos 22 virksomheter, hvorav 9 virksomheter har informasjon om konkrete mål, planer, analyser eller tiltak knyttet til natur, mens de øvrige har annen og løsere omtale av natur. Blant de som har konkret informasjon, er det flere som omtaler forvaltning av grøntarealer på virksomhetens eiendommer. Det er også eksempler på tiltak som er mer spesifikke for den typen virksomhet som utøves. For eksempel omtaler Meteorologisk institutt hvordan virksomheten vurderer naturpåvirkning ved etablering av observasjonspunkter.

Ordsøk på «biologisk mangfold», «biomangfold» og «art» ga treff hos 11 virksomheter. Åtte av disse er universiteter eller høyskoler, og omtalen handler i stor grad om forvaltning av grøntområder for å ivareta biologisk mangfold på campus. Eksempler på tiltak som er gjennomført er pollinatorvennlig vegetasjon ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet og utplassering av flaggermuskasser ved Universitetet i Agder.

Enkelte av virksomhetene har kartlagt naturen eller har identifisert biologisk mangfold som et innsatsområde på grunnlag av vesentlighetsanalyser. Et eksempel er Statsbygg, som i 2024 har startet et nytt helhetlig arbeid med natur, hvor fokus har vært på å forbedre kunnskapsgrunnlaget og risikovurderinger knyttet til natur i alle virksomhetsområder. Statsbygg er også en av få virksomheter som rapporterer på konkrete indikatorer knyttet til natur.

Avfall

Ordsøk på «avfall» ga treff hos 69 virksomheter. Mange av disse beskriver at virksomheten har systemer for kildesortering av avfall, men det er også en del eksempler på at det har vært arbeidet med forbedring av sortering eller avfallsreduksjon i 2024. Flere virksomheter rapporterer på indikatorer knyttet til avfallshåndtering, for eksempel mengden avfall i ulike fraksjoner (materialer) og andelen avfall som kildesorteres.

Forurensning

Ordsøk på «forurensning» ga treff hos fem virksomheter. Av disse er omtalen hos tre av virksomhetene knyttet til kjernevirksomheten. Dette gjelder Statens vegvesen, Kystverket

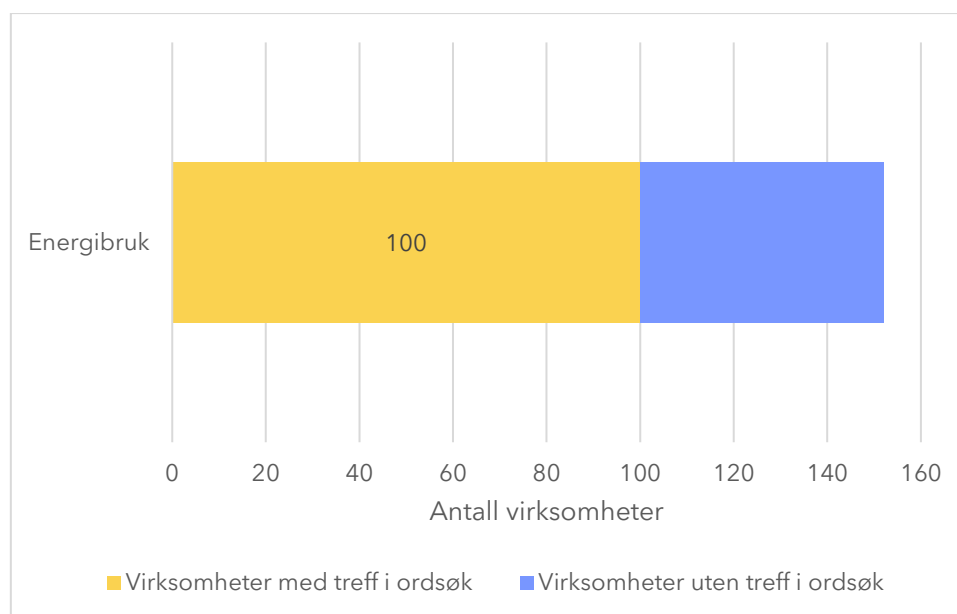
og Jernbanedirektoratet som alle omtaler forurensing av luft, jord eller vann i forbindelse med transportsystemet. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap omtaler forurensing ved brannøvelser ved brann- og redningsskolen. Universitetet i Agder omtaler forurenset grunn som en av flere faktorer som har blitt vurdert i forbindelse med risiko knyttet til ulike klima- og naturhendelser.

2.5 Virksomhetenes arbeid med å redusere energibruken og øke energifleksibiliteten

I rundskriv D-1/25 gir regjeringen følgende veiledning til hvordan virksomhetene kan arbeide med å redusere energibruken:

«I arbeidet med fellesføringen er det viktig at virksomhetene sikrer seg god oversikt over egen energibruk, herunder hvilke energikilder som brukes, når energien brukes og hva energien brukes til. Det bør gjøres en vurdering av mulige energieffektiviseringstiltak og deres lønnsomhet, og tiltak som kan øke energifleksibiliteten. Tiltak som kan øke energifleksibiliteten, kan for eksempel være å ta i bruk andre energikilder enn strøm fra nettet til oppvarming.»

Med bakgrunn i dette, har vi sett på hvordan virksomhetene arbeider med energibruk. Totalt 100 virksomheter har treff på minst ett av ordsøkene om energibruk, jf. Figur 5.

Figur 5: Antall virksomheter som rapporterer om energibruk.

Ordsøk på «bygg», «bygning» og «lokale» gir treff hos 92 virksomheter. Ordsøk på «energikilde», «solcelle», «solfanger», «varmepumpe» og «fjernvarme» gir treff hos 29 virksomheter og ordsøk på «elektrisitet» og «strøm» gir treff hos 37 virksomheter.

Mange virksomheter oppgir at de har lagt vekt på, eller planlegger å legge vekt på energibruk ved leie, kjøp eller bygging av lokaler. Arealeffektivitet og tekniske tiltak for å optimalisere energibruk, for eksempel nattsinking av temperaturen, utbedring av ventilasjonssystemer og liknende, er også vanlige tema. Mange omtaler at arbeidet foregår i samarbeid med utleier, herunder Statsbygg og private utleiere.

Mange av omtalene av energikilder er hovedsakelig beskrivelser av hvilke energikilder og energibærere som brukes. Det er imidlertid også en del omtaler av tiltak eller anayser. For eksempel er NTNU i gang med å utarbeide en handlingsplan for solceller og solfangere på campus.

11 virksomheter oppgir at lokalene deres er BREEAM-sertifisert. Statens pensjonskasse og Datatilsynet bruker lokaler som er sertifisert etter BREEAM NOR In-use, som er et verktøy for å måle, forbedre og dokumentere miljøprestasjoner og helsefremmende kvaliteter i eksisterende bygg.

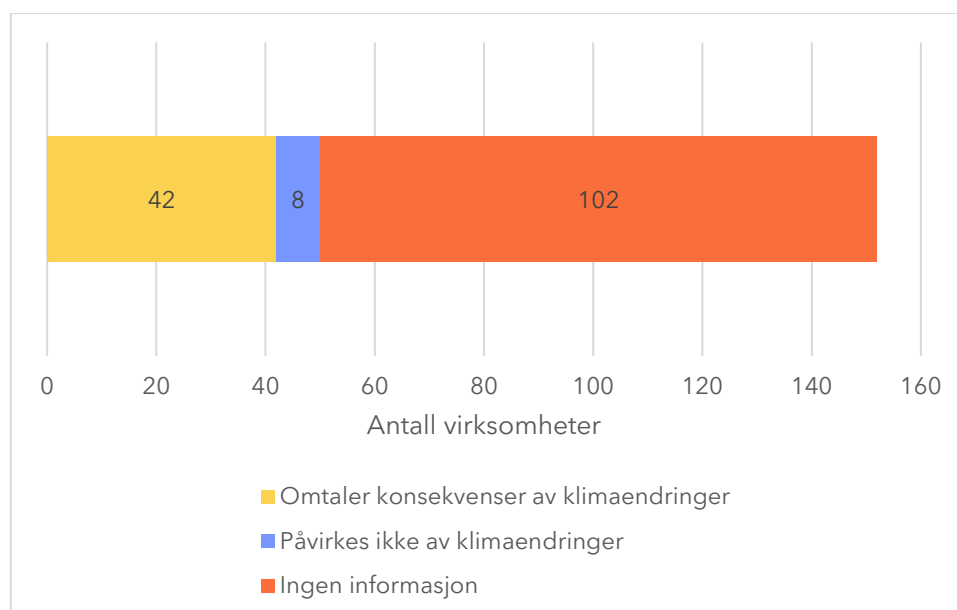
Noen virksomheter oppgir data for energibruk eller utviklingen i energibruk sammenliknet med tidligere år.

2.6 Virksomhetenes vurdering av hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten

I rundskriv D-1/25 gir regjeringen følgende veiledning til hvordan virksomhetene kan arbeide med hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten:

«Klimatilpasning innebærer å forstå konsekvensene av at klimaet endrer seg, iverksette tiltak for å hindre eller redusere skade og å utnytte mulighetene som endringene kan innebære. Virksomheten kan påvirkes både av fysiske endringer (f.eks. av hyppigere ekstremvær eller minsket tilgang på ressurser) og overgangen til et lavutslippssamfunn (f.eks. økte skatter og avgifter på forurensende aktivitet eller løsninger som skapes av ny lavutslippsteknologi).»

Temaet omfatter altså både konsekvenser av fysiske klimaendringer og konsekvenser av overgang til lavutslippssamfunnet. Totalt har 51 virksomheter treff på ett eller flere av ordsøkene om dette temaet. Av disse er det åtte som har vurdert at klimaendringer ikke, eller i liten grad, påvirker virksomheten, og en som oppgir at den foreløpig ikke har prioritert å vurdere dette. Figur 6 viser hvor mange virksomheter som har informasjon om klimaendringer eller som har vurdert at de ikke påvirkes.

Figur 6: Antall virksomheter som rapporterer om konsekvenser av klimaendringer.

Ordsøk på «klimaendringer» gir relevante treff hos 44 virksomheter. Av disse er det 27 som har informasjon om hvordan klimaendringer påvirker virksomheten, mens fire oppgir at de planlegger eller er i ferd med å gjennomføre analyser av hvordan klimaendringer påvirker virksomheten. De øvrige har annen type omtale av klimaendringer. Ordsøk på «klimarisiko» ga treff hos åtte virksomheter. Ordsøk på «tilpasning» ga treff hos 15 virksomheter og søk på «naturskade», «naturfare» og «naturkatastrofe» ga treff hos fire virksomheter.

Et tema som går igjen blant mange er tilpasning av bygg og eiendom og beredskap for ekstremvær eller andre naturhendelser. Enkelte virksomheter påpeker for eksempel at det kan være vanskelig for ansatte å komme seg til arbeidsstedet ved flom eller andre hendelser. Flere virksomheter omtaler også fysisk klimarisiko som er mer spesifikk for virksomheten. For eksempel peker Arkivverket på at økt fuktighet og høyere temperaturer kan påvirke bevaringen av papirbasert materiale, mens Kulturminnefondet beskriver at flere søkere etterspør støtte til klimatilpasningstiltak for å beskytte verneverdige bygg og kulturmiljøer.

Flere virksomheter omtaler indirekte virkninger, og dette er i stor grad virkninger som har spesifikk betydning for virksomheten, selv om virkningene i en del tilfeller beskrives som usikre. For eksempel beskriver både Barne-, familie- og ungdomsdirektoratet, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, Utlendingsdirektoratet og Politiet at migrasjon og befolkningsendringer kan ha betydning for utøvelsen av virksomheten.

Enkelte virksomheter omtaler konsekvenser av overgangen til et lavutslippssamfunn. Temaer som omtales er blant annet mulige prisøkninger på varer (herunder som følge av avgifter) og at samfunnet vil stille større krav til at virksomheten driftes bærekraftig. For eksempel skriver Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse at: *“Sterkere krav om å redusere avtrykk og kutte i utslepp kan føre til at vi må endre måten vi selv arbeider med, og også legg til rette for, internasjonal mobilitet og samarbeid. Kanskje vil det bli behov for å sjå på korleis vi har organisert oppgaveløysinga vår og korleis vi driv med organisasjonsutvikling og kulturbygging for å gjere oss enda mindre avhengig av reiser på tvers.»*

Åtte virksomheter har vurdert at klimaendringer ikke, eller i liten grad, vil påvirke virksomheten. Blant disse er det to mellomstore virksomheter (Luftfartstilsynet og Sokkeldirektoratet) og seks små virksomheter. I tillegg til disse åtte, er det flere som oppgir at klimaendringene ikke vil påvirke virksomheten i vesentlig grad, men som likevel beskriver enkelte mulige påvirkninger, for eksempel behov for klimatilpasning av bygninger og beredskap med tanke på naturhendelser.

2.7 Resultater etter størrelsen på virksomhetene

Oppdragsgiver har indikert at det er interessant å vite om det er forskjell på hvordan små og store virksomheter har arbeidet med fellesføringen, og om det er forskjell på virksomheter som hovedsakelig har kontorvirksomhet og virksomheter med operative tjenester. Bakgrunnen er at de som har operativ virksomhet kan ha større eller andre typer miljøpåvirkning enn rene kontorvirksomheter. For eksempel kan visse typer operativ virksomhet innebære at man i større grad bruker kjøretøy og maskiner som medfører utslipp og at man står for direkte inngrep i naturen. Vi har sammenliknet virksomhetene ut fra ulike bakgrunnsvariabler.

Bakgrunnsdata om virksomhetsstørrelse

Størrelsen på de statlige virksomhetene varierer fra et fåtall årsverk til mange tusen årsverk. Tabell 1 viser spredningen i antall årsverk i de statlige virksomhetene som er gjennomgått. Medianvirksomheten har 200 årsverk.

Tabell 1: Bakgrunnsdata om antall årsverk i de statlige virksomhetene som er gjennomgått. Kilde: Basert på (Statsregnskapet, 2024)

Indikator	Antall årsverk
Minimum	3
1. kvartil	65
Median	200
3. kvartil	661
Maksimum	23 083

For å ha en enkel inndeling, omtaler vi videre virksomhetene som små, mellomstore eller store. Tabell 2 viser antall virksomheter i hver størrelseskategori.

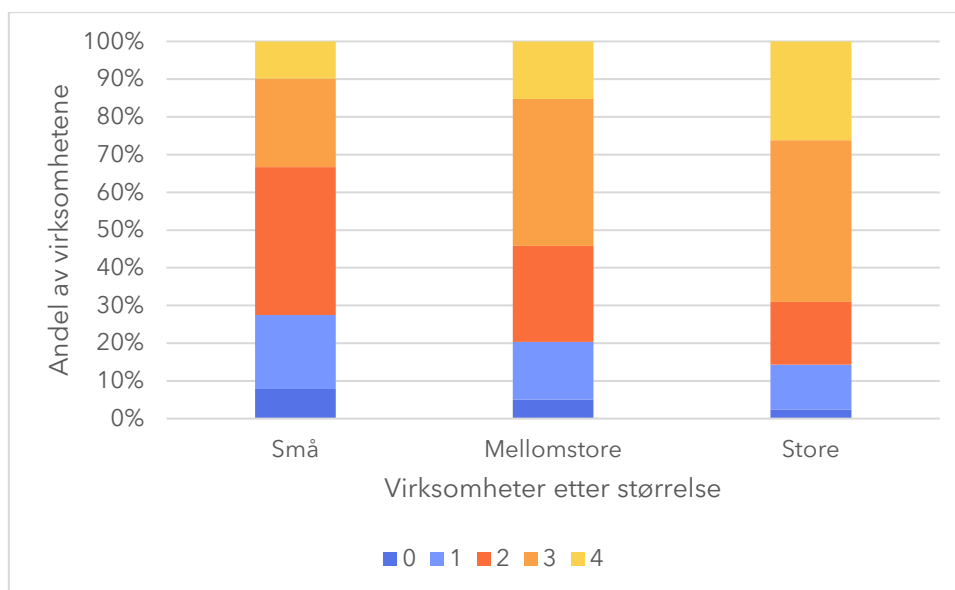
Tabell 2: Antall små, mellomstore og store virksomheter som omfattes av gjennomgangen.

Størrelse på virksomheter	Antall virksomheter
Små (0-99 årsverk)	51
Mellomstore (100-499 årsverk)	59
Store (500 eller flere årsverk)	42

Graden av rapportering om de fire temaene i fellesføringen

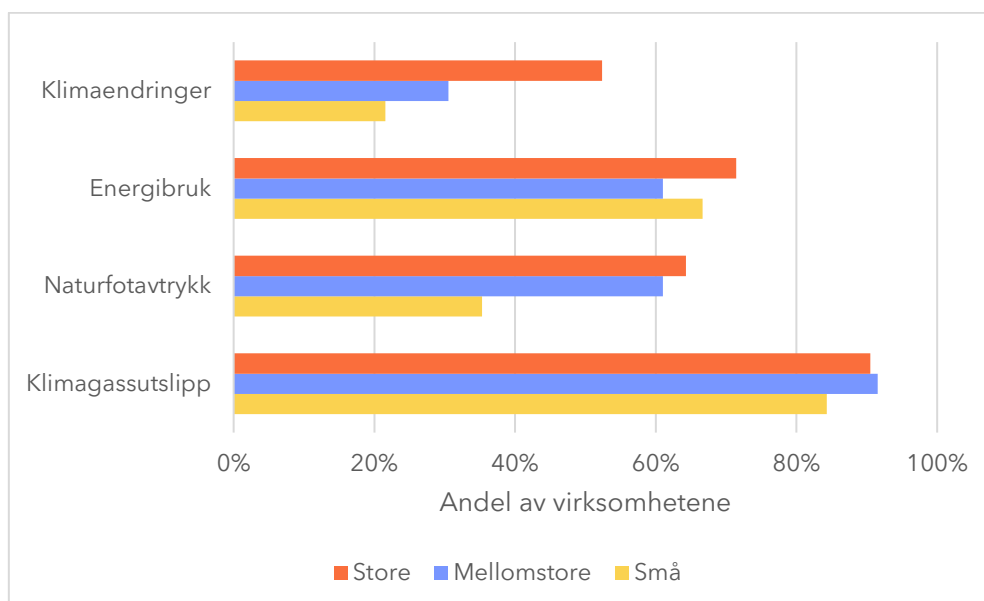
Vi har undersøkt om det er forskjell på i hvilken grad virksomhetene rapporterer på alle de fire temaene i fellesføringen, ut fra størrelsen på virksomhetene. De fire temaene er reduksjon i klimagassutslipp, redusert naturfotavtrykk, redusert energibruk og hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringer. Vi har delt inn ordsøkene i disse temaene, og for hver virksomhet, undersøkt om virksomheten har minst ett treff i ordsøkene i hvert tema. Vi bruker dette som en indikasjon på hvorvidt hvert tema er omtalt i rapporteringen.

Figur 7 viser hvor stor andel av virksomhetene i hver størrelsesgruppe som har treff i ordsøkene innenfor henholdsvis alle (fire), tre, to, en eller ingen av temaene. Vi finner at et mindretall av virksomhetene dekker alle de fire temaene i rapporteringen. Blant store og mellomstore virksomheter dekker om lag 60 prosent av virksomhetene minst tre av temaene, mens blant små virksomheter, er det 33 prosent som dekker minst tre av temaene. Det er altså en tydelig tendens til at små virksomheter i mindre grad enn store og mellomstore virksomheter dekker bredden av de temaene som omfattes av fellesføringen. Samtidig er det i alle størrelsesgrupper virksomheter som har treff på søkeord i henholdsvis alle eller ingen av temaene.

Figur 7: Antall tema (reduerte klimagassutslipp, redusert naturfotavtrykk, redusert energibruk og hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringer) som dekkes av rapporteringen, etter virksomhetsstørrelse.

Figur 8 viser andelen av virksomheter i hver størrelsesgruppe som har minst ett treff i ordsøkene innenfor hvert tema. Det er særlig hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringene og redusert naturfotavtrykk som dekkes av vesentlig færre av de små virksomhetene enn av de store og mellomstore virksomhetene.

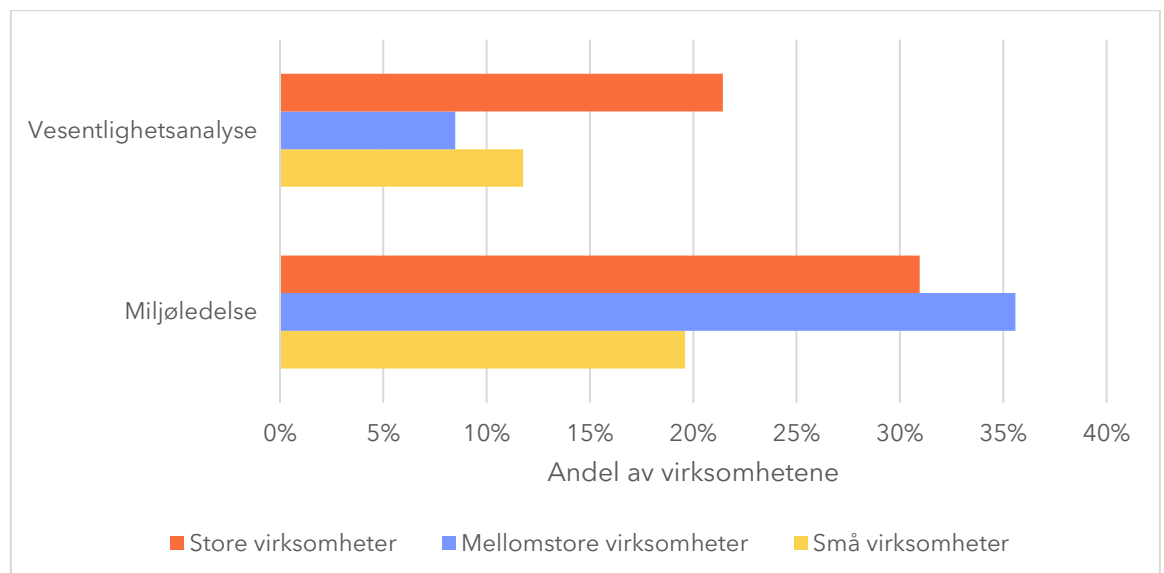
Figur 8: Andel av virksomhetene i hver størrelsesgruppe som har treff på minst ett søkeord innenfor hvert av temaene reduserte klimagassutslipp, redusert naturfotavtrykk, redusert energibruk og hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringer.

Bruken av miljøledelsessystemer og vesentlighetsanalyser

At en virksomhet har tatt i bruk et miljøledelsessystem og/eller har gjennomført vesentlighetsanalyser er en indikasjon på at virksomheten arbeider systematisk med miljø. Vi har derfor undersøkt om det er forskjeller ut fra virksomhetsstørrelse på i hvilken grad virksomhetene rapporterer om dette.

Figur 9 viser andelen virksomheter i hver størrelsesgruppe som har treff på ordsøk på et miljøledelsessystem, det vil si enten Miljøfyrtårn, EMAS eller ISO-14001, og på vesentlighetsanalyse. 20 prosent av de små virksomhetene har treff i ordsøk på et av miljøledelsessystemene, mens henholdsvis 31 og 36 prosent av store og mellomstore virksomheter har det samme. Treff i ordsøk betyr ikke nødvendigvis at virksomheten er sertifisert etter et miljøledelsessystem. Flere av de små virksomhetene som har treff på Miljøfyrtårn omtaler at de har lagt vekt på sertifisering ved anskaffelser eller at eieren av kontorlokalene er sertifisert. Dette kan også gjelde noen av de store og mellomstore virksomhetene. De minste virksomhetene som oppgir at det er sertifisert som Miljøfyrtårn er Norges grønne fagskole - Veia (27 årsverk) og Kulturtanken (35 årsverk).

12 prosent av de små virksomhetene, 8 prosent av de mellomstore virksomhetene og 21 prosent av de store virksomhetene har treff i ordsøk på vesentlighetsanalyse. Ut fra en kvalitativ vurdering av innholdet i disse omtalene, ser vi ikke tydelige forskjeller ut fra virksomhetsstørrelse. Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren på Svalbard (42 årsverk) og Norsk senter for utviklingssamarbeid (44 årsverk) er eksempler på små virksomheter som er i gang med eller planlegger å gjennomføre vesentlighetsanalyser.

Figur 9: Andel av virksomhetene i hver størrelsesgruppe som har treff i ordsøk på et miljøledelsessystem og vesentlighetsanalyse.

Kvalitativ vurdering av funnene

En kvalitativ vurdering av årsrapportene bekrefter resultatene fra sammenstilling av ordsøkene. Blant de store virksomhetene dekker rapporteringen i større grad bredden i de temaene som omfattes av fellesføringen. Arbeidet til de store virksomhetene framstår i mange tilfeller også mer systematisk, i den forstand at de oftere viser til konkrete mål, indikatorer og analyser. Blant de små virksomhetene er rapporteringen ofte mindre konkret og mer avgrenset til enkelte tema, for eksempel reiser og/eller energibruk i bygg. Vi finner imidlertid også eksempler på mellomstore og store virksomheter med lite konkret rapportering, og eksempler på små virksomheter som har startet på systematisk arbeid. Det siste gjelder blant annet Klagenemndssekretariatet (24 årsverk) og Statens havarikommisjon (52 årsverk).

2.8 Resultater etter type virksomhet

Vi benytter lønnsandel som indikator for operativ virksomhet, jf. kapittel 1.2. En lav lønnsandel har betydelig innslag av andre typer driftsutgifter, for eksempel store innkjøp eller drift av bygninger og maskiner.

Bakgrunnsdata om lønnsandel

Tabell 3 viser spredningen i andelen av virksomhetenes driftsutgifter som går til lønn. Halvparten av virksomhetene har lønnsandeler mellom 0,5 og 0,68.

Tabell 3: Bakgrunnsdata om andelen av virksomhetenes driftsutgifter som går til lønn. Kilde: Basert på {Statsregnskapet, 2024 #221}.

Indikator	Lønnsandel
Minimum	0,05
1. kvartil	0,5
Median	0,63
3. kvartil	0,68
Maksimum	0,82

25 prosent av virksomhetene har lønnsandeler på under 0,5. For å ha en enkel inndeling, har vi gruppert disse som virksomheter med lav lønnsandel og virksomheter med lønnsandel på 0,5 eller mer som virksomheter med høy lønnsandel. Tabell 4 viser antall virksomheter i hver størrelseskategori.

Tabell 4: Antall virksomheter fordelt etter andel av driftsutgifter som går til lønn (lønnsandel). Kilde: Basert på {Statsregnskapet, 2024 #221}.

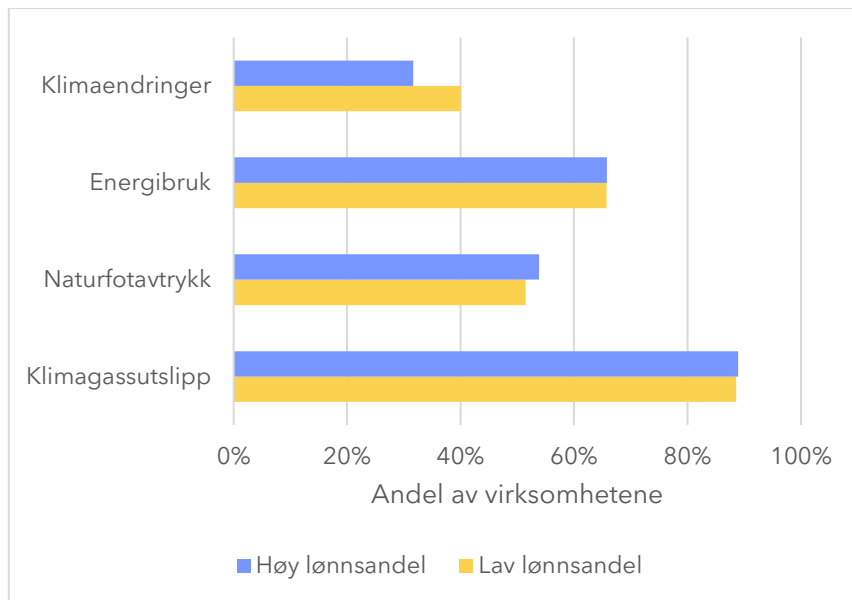
Lønnsandel	Antall virksomheter
Lav (under 0,5)	35
Høy (0,5 eller mer)	117

I gruppa med lav lønnsandel er det stor variasjon, både i lønnsandelen, antall årsverk og sektor eller typen av virksomhet. Virksomhetene med lavest lønnsandel er Statsbygg, Hovedredningssentralen, Norsk nukleær dekommisjonering og Statens vegvesen. Vedlegg 4 gir en oversikt over alle virksomhetene som inngår i gruppa med lav lønnsandel.

Det er ingen klar sammenheng mellom lønnsandel og antall årsverk. Det er en rimelig jevn fordeling mellom små, mellomstore og store virksomheter mellom de to gruppene.

Forskjeller mellom gruppene

Det er liten forskjell mellom gruppa med lav lønnsandel og gruppa med høy lønnsandel når det gjelder graden av rapportering på ulike tema. Også når det gjelder hvilke tema virksomhetene rapporterer på, er det svært små forskjeller mellom gruppene, jf. Figur 10.

Figur 10: Andel av virksomhetene i hver lønnsandelsgruppe som har treff på minst ett søkeord innenfor hvert av temaene reduserte klimagassutslipp, redusert naturfotavtrykk, redusert energibruk og hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringer.

Heller ikke ved en skjønsmessig vurdering av innholdet i rapporteringen, ser vi noen tydelig forskjell mellom de to gruppene. Gruppen med lav lønnsandel er svært heterogen i hva slags type virksomhet som utføres. Enkelte av virksomhetene har åpenbart aktiviteter som medfører større og/eller annerledes miljøfotavtrykk enn kontorvirksomhet, for eksempel Statsbygg, Statens vegvesen og forsvarssektoren. For andre virksomheter er det vanskelig å vurdere om disse har operativ virksomhet og hvilken miljøpåvirkning denne i så fall har.

3. Resultater fra intervjuer

I dette delkapittelet presenterer vi hvordan seks utvalgte virksomheter har arbeidet med fellesføringen. Presentasjonen er basert på årsrapportene og intervju med ansatte i virksomhetene. I gjennomgangen legger vi særlig vekt på hvorvidt fellesføringen eller andre rammevilkår har vært utslagsgivende for miljøarbeidet i virksomheten, hvor store ressurser virksomhetene har brukt og hva slags verktøy og veiledning som har blitt brukt. Vi har valgt å presentere virksomhetene enkeltvis fordi konteksten i den enkelte virksomheten har mye å si for å forstå ressursbruken og hvilken rolle fellesføringen har spilt. Vi oppsummerer ressursbruk på tvers av virksomhetene til slutt i kapittelet.

3.1 Universitetet i Agder

Universitet i Agder hadde 1479 årsverk i 2024, ifølge statsregnskapet. Universitetet rapporterer til Kunnskapsdepartementet. Årsrapporten for 2024 inneholder rapportering om alle de fire temaene i fellesføringen (klimagassutslipp, naturfotavtrykk, energiforbruk og hvordan virksomheten vil påvirkes av klimaendringene). Følgende punkter oppsummerer innholdet i rapporteringen:

- Virksomheten ble sertifisert som Miljøfyrtårn i 2024. I prosessen har det blitt gjennomført vesentlighetsanalyse, satt mål og tiltak og det er identifisert forbedringspunkter som vil bli jobbet med framover.
- Universitetet har en egen handlingsplan for miljø og klima som ble iverksatt i 2020. Planen har seks fokusområder: klimagassreduksjon, redusert og fornybar energibruk, miljøvennlig transport, avfallsreduksjon og økt sortering, grønne innkjøp og bygg med tilhørende mål og tiltak, og i 2024 har det vært arbeidet med å følge opp disse.
- Virksomheten har hatt klimaregnskap siden 2017, og benytter verktøyet Klimakost til dette. Universitetet er også medlem av Klimapartnere.
- I 2022 ble en egen rapport om biologisk mangfold utarbeidet. Denne inneholder forslag til tiltak for å bevare og fremme biologisk mangfold på campus. Det har blitt satt ned en egen arbeidsgruppe for å realisere tiltakene, og i 2024 vedtok universitetsstyret at planen skulle være en del av campusutviklingsplanen.

- I 2024 har det vært arbeidet særlig med tiltak for å stimulere til bruk av sykkel, gange og kollektivtransport til og fra campus, tiltak for gjenbruk og ombruk, systematisk arbeid med energieffektivisering av bygg og etablering av solceller. Generell policy for innkjøp og avfallshåndtering omtales også.
- I 2023 ble det gjennomført ROS-analyse for campus Kristiansand, som inkluderte risiko for ulike klima- og naturhendelser.
- Framover planlegger virksomheten å arbeide med forbedringspunktene fra miljøsertifiseringsprosessen, forbedringer innenfor mobilitet, energieffektivisering og gjenbruk og ombruk. Arbeidet med innkjøp, redusert avfallsmengde og biologisk mangfold vil også fortsette.

I intervjuet gjorde virksomheten rede for hvordan arbeidet er organisert. Økonomi- og campusdirektøren har et overordnet ansvar for klima- og miljøfotavtrykket til universitetet. Siden 2021 har det vært ansatt en miljørådgiver i 100 prosent stilling, som har det daglige ansvaret. I tillegg har hvert fakultet utpekt en ansvarlig for arbeidet med Miljøfyrtårn. Eiendomsseksjonen og Campusservice har også sentrale roller, da mange av de konkrete tiltakene faller inn under deres ansvarsområder. Det er opprettet et forum som består av miljørådgiver, de ansvarlige ved fakultetene, samt andre ansatte med sentrale roller. Informantene anslår at universitetet bruker om lag to årsverk til det løpende arbeidet med miljø i driften av universitetet. Ressursbruk til konkrete tiltak, for eksempel etablering av solceller, kommer i tillegg.

Da virksomheten mottok fellesføringen i 2024, ble føringen og veiledningen i rundskrivet gjennomgått i Økonomi- og campusavdelingen. Det ble vurdert at virksomheten allerede arbeidet med alle delene av fellesføringen, herunder ved at virksomheten på det tidspunktet var i prosess for å bli sertifisert som Miljøfyrtårn. Virksomheten anså at det ikke var behov for å endre på aktivitet eller virksomhet for å følge opp fellesføringen, og har dermed heller ikke brukt ekstra ressurser på oppfølgingen, ifølge informantene. Informantene oppgir at generelle føringer fra staten, herunder ulike rundskriv forut for fellesføringen, påtrykk fra studentene, blant annet gjennom deres politiske dokumenter og prioritering hos ledelsen, inkludert personlig engasjement hos rektor, har vært viktige drivere for virksomhetens miljøarbeid. Informantene gir uttrykk for at fellesføringen ikke har vært viktig for universitetet fordi de allerede arbeidet med alle temaene, men at fellesføringen bekrefter at universitetet er på riktig veg.

Når det gjelder verktøy og veiledning oppgir informantene at Miljøfyrtårn er et nyttig verktøy da det utfordrer virksomheten til å arbeide systematisk, sette klare mål mv. Universitetet har også benyttet DFØs verktøy for grønne innkjøp, deltar på kurs gjennom Klimapartnere og samarbeider med byggeierne når det gjelder energi.

3.2 Registerenheten i Brønnøysund

Registerenheten i Brønnøysund hadde 457 årsverk i 2024, ifølge statsregnskapet. Virksomheten rapporterer til Nærings- og fiskeridepartementet. I rapporteringen på fellesføringen i årsrapporten for 2024 er det lagt vekt på klimagassutslipp, energibruk og redusert forbruk og avfall. Følgende punkter oppsummerer rapporteringen:

- I 2024 ble det innført måltall og indikatorer for reduksjon i bruk av diesel, opprydding i gamle e-poster for å sikre bedre lagringskapasitet, økt bruk av strøm med opprinnelsesgaranti, lengre levetid på pc og telefon, reduksjon i elektronisk avfall, reduksjon i bruk av papp og papir og reduksjon i antall reiser.

- Status på indikatorene er tallfestet og hovedtall på klimagassutslipp for scope 1, 2 og 3 presenteres.
- Det slås fast at målene for 2024 ikke ble nådd. Virksomheten *«vil fortsette arbeidet med bærekraft i egen organisasjon, med bevisstgjøring og adferdsendring i hele virksomheten (...) [og] mener det er behov for tydeligere planer og ansvar for gjennomføring, dersom vi skal nå målene vi har satt oss»*.

I intervjuet oppgir informantene at ei bærekraftsgruppe på tvers av avdelinger har ansvar for oppfølgingen av fellesføringen. Denne gruppa har også andre oppgaver og et bredere ansvarsområde.

Omtrent samtidig med at fellesføringen kom, fikk virksomheten et krav fra NFD om å rapportere på klimagassutslipp. Dette kravet innebærer at et standardisert excel-ark skal fylles inn. Kravet fra NFD har vært viktig for arbeidet med klimaregnskap og er det kravet virksomheten har forholdt seg mest til. Fellesføringen har gitt noe ekstra motivasjon. Føringene fra staten har vært hovedmotivasjonen for å arbeide med miljø, men informantene nevner også at virksomheten har fått i oppdrag å være innsamlingsmyndighet for bærekraftsrapportering fra næringslivet, og derfor ønsker å selv stå fram som et godt eksempel, selv om statlige virksomheter ikke har tilsvarende rapporteringskrav.

Temaene som arbeides med er primært energiforbruk, flyreiser og avfall. Energiforbruk har virksomheten alltid arbeidet med på grunn av økonomi. Flyreiser har også blitt arbeidet med ut fra økonomiske hensyn, og med utslippsreduksjoner som et tilleggshensyn. Arbeidet med avfall har i større grad kommet til som en følge av føringer fra departementet. Informantene oppgir at virksomheten i liten grad har arbeidet med naturfotavtrykk og hvordan virksomheten blir påvirket av klimaendringene. Dette oppleves som mindre relevant fordi virksomheten primært har kontorvirksomhet. Det har imidlertid blitt gjennomført en internrevisjon av bærekraftsarbeidet, hvor det er pekt på at det bør gjøres en fornyet vesentlighetsanalyse, og i den sammenhengen vil disse temaene trolig vurderes.

Når det gjelder ressursbruk, anslår informantene at virksomheten har brukt mindre enn ett månedsværk ekstra som følge av fellesføringen. Den ekstra ressursbruken har vært knyttet til administrasjon og rapportering. Den samlede ressursbruken til arbeid med klimaregnskap og bærekraft er noe større.

Som verktøy har virksomheten primært brukt excel-malen fra NFD, og informantene opplever denne som nyttig og konkret å arbeide med. Virksomheten har også deltatt i nettverksmøter med NFD og andre etater. Informantene gir uttrykk for at staten kunne ha opptrådt mer koordinert ved å stille tydeligere krav til hva man skal rapportere på og tilby konkrete verktøy som kan brukes. Jo mer konkrete kravene er, jo enklere oppleves de å følge opp, følge sin egen utvikling over tid og sammenlikne seg med andre. Samtidig understreker informantene at eventuelle nye krav må ha en verdi, og at det er en fare for at det kan bli for mye administrasjon.

3.3 Klagenemndssekretariatet

Klagenemndssekretariatet er saksforberedende organ for ni ulike klagenemnder. Virksomheten er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet og hadde 24 årsværk i 2024, ifølge statsregnskapet. Årsrapporten for 2024 inneholder både en rapportering på fellesføringen og en rapportering om grønn omstilling og bærekraft. Følgende punkter oppsummerer rapporteringen:

- Dagens kontorlokaler er energieffektive og har solceller på taket. Lokalene ligger ved et kollektivknutepunkt, slik at det ligger til rette for bruk av kollektiv, sykkel og gange. Ved anskaffelse av nye kontorlokaler i 2026 vil lav energibruk og andre klima- og miljøtiltak være viktig.
- Virksomheten mottar løpende rapportering på flyreiser og klimagassutslipp fra Egencia, og på strømforbruk.
- Høsten 2024 ble det satt i gang et arbeid med å kartlegge direkte og indirekte klimagassutslipp, der sluttproduktet ble et dynamisk miljøregnskap. Dette skal brukes som styringsverktøy for å forstå hvor muligheten for å redusere utslippene er størst.

I intervjuet opplyste informantene om at Klagenemndssekretariatet, i tillegg til fellesføringen, fikk krav fra NFD om å rapportere klimaregnskap. Virksomheten opplevde arbeidet med klimaregnskap som krevende, særlig for scope 3. Arbeidet med scope 1 og 2 var enklere, da nødvendig informasjon i stor grad kunne fås direkte fra Egencia og byggeier. Fra høsten 2024 til august 2025 har virksomheten brukt i størrelsesorden 3-4 månedersverk på arbeidet med klimaregnskap, hvorav det meste gikk til arbeidet med scope 3. Det ble i tillegg brukt konsulenthjelp til en verdi av 50 – 70 000 kroner til å sette opp klimaregnskap for scope 3. Føringene fra NFD var utslagsgivende for at dette arbeidet ble gjennomført. Klagenemndssekretariatet har ikke arbeidet med naturfotavtrykk eller hvordan virksomheten blir påvirket av klimaendringer.

Informantene stiller spørsmål ved om krav om klimaregnskap har stor nok verdi til at de rettferdiggjør at en liten virksomhet skal bruke ressurser på dette, og opplever at ressursbruken kommer i konkurranse med andre krav, for eksempel økonomistyring. Informantene gir uttrykk for at dersom det skal stilles slike krav, bør staten sentralt, for eksempel gjennom DFØ, ha en tydeligere rolle ved å tilby konkrete verktøy/maler som kan brukes og ved å bidra som konsulenter i oppstartsfasen. Virksomheten har, ifølge informantene, ikke kompetanse til å arbeide med dette på egenhånd, og opplever derfor også dagens veiledningsmateriale fra DFØ som lite matnyttig.

3.4 Forbrukertilsynet

Forbrukertilsynet rapporterer til Barne- og familiedirektoratet, og hadde 109 årsverk i 2024, ifølge statsregnskapet. Hovedkontoret ligger i Porsgrunn. I tillegg har virksomheten kontorer i Stavanger, Tromsø og Longyearbyen. Følgende punkter oppsummerer rapporteringen på fellesføringen i årsrapporten for 2024:

- Forbrukertilsynet begynte i 2024 arbeidet med å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Arbeidet startet med å identifisere de største faktorene som påvirker miljøet negativt, og en foreløpig prioritering av fokusområder.
- Virksomheten har i 2024 gått over til miljømerkede produkter, redusert hyppigheten av leveranser av forbruksvarer og har en utstrakt bruk av nettmøter.
- 2024 vil fungere som referanseår for å vurdere framdriften i å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk.

I intervjuet ble organiseringen av arbeidet beskrevet. Virksomheten hadde ikke et strukturert miljøarbeid før fellesføringen kom. Våren 2024 ble det satt sammen ei gruppe for å arbeide med oppfølging av fellesføringen. Det ble da særlig arbeidet med å kartlegge hva som var de største miljøpåvirkningene. Det var ikke kompetanse på temaet internt i organisasjonen da arbeidet startet, utover veiledningen i rundskrivet om

fellesføringen. En daværende ansatt var personlig engasjert og tilegnet seg kompetanse ved å ta kurs på fritida. Dette ble sentralt for å få i gang arbeidet.

Informanten har ikke et konkret anslag på ressursbruken, men oppgir at fire personer har vært involvert, og hadde ukentlige møter i en periode i 2024. I vinter/vår har arbeidet blitt nedprioritert, dels som følge av at de enkleste tiltakene har blitt gjennomført. Det vil trolig bli noe arbeid med å samle inn og sammenstille data høsten 2025.

Det har vært arbeidet mest med klimagassutslipp. Når det gjelder energibruk, leier virksomheten lokaler, og energibruken styres hovedsakelig av byggeieren. Informanten gir uttrykk for at grensen mellom klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk oppleves litt uklar for ufaglærte, og at virksomheten brukte noe tid på å sette seg inn i fagbegrepene i rundskrivet.

I virksomhetens beredskapsplan er det vurdert hvordan virksomheten vil bli påvirket av klimaendringer i form av naturhendelser mv. som for eksempel hindrer arbeidstakerne å komme til arbeidsstedet.

3.5 Statens havarikommisjon

Statens havarikommisjon rapporterer til Samferdselsdepartementet og hadde 52 årsverk i 2024, ifølge statsregnskapet. Følgende punkter oppsummerer rapporteringen på fellesføringen i årsrapporten for 2024:

- I 2024 ble det gjennomført vesentlighetsanalyse. Analysen har resultert i et dokument som inneholder bærekraftstiltak som det skal jobbes med i 2025 og 2026.
- I første omgang er det fokusert på driften av virksomheten. I det videre arbeidet kan også kjernevirksomheten bli en del av vurderingen.
- Klimaendringene kan påvirke arbeidet i Statens havarikommisjon ved å skape mer krevende værforhold. Dette kan medføre flere ulykker eller alvorlige hendelser, og mer utfordrende utryknings- og undersøkelsesforhold.

I intervjuet kom det fram at Statens havarikommisjon begynte å arbeide med oppfølging av fellesføringen høsten 2024, og hadde da som mål å gjennomføre en vesentlighetsanalyse innen utgangen av året. Vesentlighetsanalysen og føringer for hvordan Statens havarikommisjon skal arbeide med bærekraft ble forankret og godkjent av ledelsen. Virksomheten arbeidet noe med ytre miljø som en del av virksomhetsstyringen før fellesføringen kom, men fellesføringen var utslagsgivende for at det ble gjennomført en vesentlighetsanalyse og at arbeidet ble satt mer i system. Informantene opplevde også at fellesføringen bidro til at arbeidet i større grad ble forankret i hele organisasjonen.

Innrammingen av arbeidet har vært bærekraft, herunder både miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Informantene oppgir at det i SHKs tildelingsbrev pålegges å arbeide bl.a. med likestilling, og at vesentlighetsanalysen derfor også omfattet dette.

Det har blitt brukt nærmere et månedsverk på arbeidet fra august 2024 til august 2025, og ressursbruken vil trolig holde seg på omtrent samme nivå framover. Informantene legger vekt på at ressursbruken skal være så liten at arbeidet kan foregå kontinuerlig. Virksomheten har valgt å ikke miljøsertifisere seg. Den begrunner dette med at det ville vært ressurskrevende for SHK som en liten virksomhet, og at virksomheten ikke har krav på seg om dette. Oppfølgingen av bærekraftsarbeidet diskuteres jevnlig som en del av

ukentlige møter om virksomhetsstyringen. Det ble ansatt en person med relevant kompetanse i 2024, noe som ga driv til gjennomføringen av arbeidet.

Virksomheten har brukt nettsiden vesentlig.no¹¹ og veiledning på Miljødirektoratets nettsider. Informantene hadde ønsket seg mer felles veiledning for statlige virksomheter, og mener arbeidet kunne vært utført mer effektivt med felles verktøykasse og maler. Eksempler på hva andre statlige virksomheter gjør, samt kontakt med de som arbeider med tilsvarende oppgaver i andre virksomheter er også ønsket. I tillegg ønskes kurs eller seminarer i regi av staten på hvordan en kan jobbe med fellesføringer og bærekraft.

3.6 Statsforvalteren i Agder

Statsforvalteren i Agder rapporterer til Kommunal- og distriksdepartementet og hadde 142 årsverk i 2024, ifølge Statsregnskapet. Følgende punkt oppsummerer rapporteringen på fellesføringen i årsrapporten for 2024:

- Statsforvalteren i Agder er Miljøfyrtårn-sertifisert og rapporterer hvert år på utslipp og klimaarbeid i dette systemet. Virksomheten er også medlem av Klimapartnere, og fører også gjennom dette klimaregnskap og deler erfaringer med andre. Resultatene fra rapporteringene drøftes i ledermøtet og presenteres for alle ansatte.
- Det er gjennomført tiltak innenfor innkjøp, avfall, energi og transport. Dette inkluderer blant annet at embetet har tatt kontakt med Statsforvalterens fellestjenester for å oppfordre til mer fokus på bærekraft i innkjøp, i tillegg til at det stilles miljøkrav i egne, lokale innkjøpsavtaler. Det har vært jobbet med å bedre mulighetene for kildesortering og kontorlokalene er BREEAM-sertifisert på nivå «Good». Retningslinjer for tjenestereiser oppfordrer klart til valg av digitale alternativer, tog eller buss framfor privatbil og fly.
- Gjennom BREEAM-sertifiseringen er det gjort tiltak for å redusere naturfotavtrykket fra kontorbygget. Dette inkluderer gjenlegg av felte trær i uteområdet, grønne tak, tiltak for å fremme lokale pollinatorer og bruk av stedegne arter rundt bygget.
- Embetes egen virksomhet vurderes å ha begrenset sårbarhet for de klimaendringene som kan ses så langt og det er gjort beredskapstiltak med tanke på bortfall av strøm eller internett. Økte effekter av klimaendringer framover vil gi behov for vridning i ressursbruken i den ordinære utadrettede virksomheten, der klimatiltak, klimatilpasning og krisehåndtering vil måtte få større plass.
- Planer for videre arbeid inkluderer arbeid med embetes policy for tjenestereiser og gjennomføring av reisevaneundersøkelse for ansattes reiser til og fra jobb.

I intervjuet kom det fram at statsforvalterembetet har arbeidet med miljø i driften av virksomheten i mange år. Informanten viser til at Agder-regionen var tidlig ute med å arbeide med miljøledelse, måling og rapportering, herunder gjennom etableringen av Miljøfyrtårn og Klimapartnere, og at statsforvalterembetet har vært koblet på dette. Embetet ble Miljøfyrtårnsertifisert i 2010 og har vært medlem av Klimapartnere fra starten i 2011. Virksomheten har målt og rapportert klimagassutslipp etter disse to systemene.

¹¹ Vesentlig.no er et verktøy for vesentligsanalyse for bærekraftig utvikling. Verktøyet er utviklet av Stiftelsen Miljøfyrtårn, UN Global Compact Norge og Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør.

I dag ligger hovedansvaret for miljø i driften av virksomheten i organisasjons- og forvaltningsavdelingen. Tidligere har mye av arbeidet i praksis ligget i miljøvern avdelingen, som har fagkompetanse på området. Virksomheten bruker noen ukesverk årlig på miljørapporteringen. I 2025 skal virksomheten resertifiseres som Miljøfyrtårn, noe som medfører noe ekstra arbeid, anslagsvis 4-6 ukesverk til sammen.

Føringer gjennom Miljøfyrtårn har vært viktige for utviklingen av miljøarbeidet i virksomheten. I tillegg legger informanten vekt på at statsforvalterens oppgaver overfor kommuner og bedrifter tilsier at det er viktig å feie for egen dør. Fellesføringen utløste ikke konkrete nye tiltak, men informanten opplever at den bidro til et sterkere trykk på arbeidet i de ulike avdelingene og i ledergruppa. Informanten gir også uttrykk for at fellesføringen var velkommen i lys av at statsforvalterembetet har vært pådriver for at det skulle stilles krav til statens miljøarbeid.

I tillegg til veiledning og verktøy gjennom Miljøfyrtårn og Klimapartnere, har embetet brukt veiledning fra Miljødirektoratet. Informanten opplever at det på noen områder er vanskelig å få data: For eksempel ville det vært ønskelig med bedre informasjon om miljøfotavtrykket til varer og tjenester som kjøpes inn gjennom Statens fellesavtaler, og det burde vært automatikk i at Egencia leverte data på miljøpåvirkning fra de ulike transportmidlene som benyttes på tjenestereiser.

Embetet arbeider i økende grad med miljø og øvrige bærekraftsaspekter i sammenheng. Virksomheten er i ferd med å ta i bruk Miljøfyrtårns nye verktøy for bærekraftsrapportering, LUMA.¹² Framover vil det blant annet arbeides med å koble miljø og helse-relaterte utfordringer. Det kan også være aktuelt å gjennomføre en dobbelt vesentlighetsanalyse på bakgrunn av Miljødirektoratets veiledning til fellesføringen.

3.7 Oppsummering av funn om ressursbruk

Det varierer stort mellom virksomhetene hvor mye tid de bruker på klima- og miljøarbeid – fra noen ukesverk hos en mellomstor virksomhet til to årsverk hos den største virksomheten vi undersøkte. Oppsummert har vi følgende informasjon om ressursbruken og hvorvidt fellesføringen var årsak til ressursbruken i de seks eksempelvis virksomhetene:

Universitetet i Agder bruker om lag to årsverk på systematisk miljøarbeid. Utover rapportering har det ikke blitt brukt ekstra ressurser på oppfølging av fellesføringen da eksisterende arbeid ble vurdert å være i tråd med fellesføringen. Universitetet hadde totalt 1479 årsverk i 2024.

Registerenheten i Brønnøysund bruker mer enn et månedsverk på klimaregnskap og bærekraft. Krav fra NFD om å rapportere klimaregnskap har vært førende. Det har blitt mindre enn et månedsverk ekstra som følge av fellesføringen og føringen fra NFD. Virksomheten hadde 457 årsverk i 2024.

Klagenemndssekretariatet har brukt 3-4 månedsverk samt 50-70 000 kroner på konsulentbistand til arbeid med klimaregnskap. Krav fra NFD om å rapportere klimaregnskap har vært driveren for arbeidet. Virksomheten hadde 24 årsverk i 2024.

¹² [Om LUMA | Stiftelsen Miljøfyrtårn](#)

Forbrukertilsynet har ikke tallfestet anslag på ressursbruken, men oppgir at fire personer hadde ukentlige møter en periode i 2024. Fellesføringen var årsaken til at arbeidet ble satt i gang. Forbrukertilsynet hadde 109 årsverk i 2024.

Statens havarikommisjon har brukt inntil et månedsverk på systematisk arbeid med bærekraft. Fellesføringen var utslagsgivende for at arbeidet ble gjennomført. Statens havarikommisjon hadde 52 årsverk i 2024.

Statsforvalteren i Agder bruker noen ukesverk årlig på miljørapportering, hvor føringer fra Miljøfyrtårn er en viktig driver. Fellesføringen har ikke utløst nye tiltak eller ressursbruk av betydning. Embetet hadde 142 årsverk i 2024.

4. Samlede vurderinger

I dette kapitlet oppsummerer vi hovedfunnene fra kapittel 2 og 3 og diskuterer tolkninger og implikasjoner av disse. Vi legger særlig vekt på hvordan resultatene kan si noe om effekten av fellesføringen. Årsrapportene gir hovedsakelig informasjon om hvilke tema virksomhetene arbeider med og hvilke tiltak som er satt i verk, mens de i liten grad forklarer hva som har vært driverne for å sette i verk tiltak, herunder om tiltakene er satt i verk som følge av fellesføringen. Vurderingen av hvilke effekter fellesføringen har hatt, er derfor noe skjønnsmessig, og er basert på helhetsinntrykket fra årsrapportene og mer konkret informasjon fra de virksomhetene som ble intervjuet.

Avslutningsvis gir vi noen anbefalinger til det videre arbeidet med å vurdere krav og retningslinjer til miljøarbeidet i statlige virksomheter, med vekt på hvordan effekten av fellesføringen eller liknende krav kan økes og ressursbruken begrenses.

4.1 Oppsummering og diskusjon av hovedfunn

Gjennomgangen av årsrapportene viste at de fleste virksomhetene rapporterer på fellesføringen, men at enkelte tema dekkes i langt større grad enn andre. Vi fant også at det er stor variasjon i hvor systematisk og helhetlig arbeidet framstår, og at større virksomheter oftere har en grundig og helhetlig rapportering enn mindre virksomheter. Nedenfor diskuterer vi disse funnene, og hva de forteller oss om effekten av fellesføringen.

Rapportering på fellesføringen

Gjennomgangen i kapittel 2 viste at de fleste virksomhetene rapporterer på oppfølgingen av fellesføringen. Omfanget på rapporteringen og hvor konkret innholdet er, varierer mye. Enkelte virksomheter viser ikke til fellesføringen, men rapporterer om klima og miljø med en annen innramming, for eksempel med vekt på bærekraft.

Ved siden av fellesføringen har enkelte virksomheter hatt andre krav fra departementet om arbeid med miljø eller bærekraft. Noen virksomheter har rapportert om bærekraft i vid forstand. Det følger av veiledningen til fellesføringen at det er opp til den enkelte virksomhet å vurdere både hvilke tema som er viktige å arbeide med og hvilket ambisjonsnivå arbeidet skal ha. Slik sett er det naturlig at rapporteringen varierer, herunder at enkelte virksomheter velger å ramme inn arbeidet med fellesføringen i annet bærekraftsarbeid. Hos enkelte virksomheter er det imidlertid tendenser til en «meny-tilnærming» hvor virksomhetene velger seg ut enkelte bærekraftsmål, og hvor temaene fra fellesføringen ikke nødvendigvis vektlegges.

Igangsatte tiltak og planer for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Hovedvekten av innholdet i rapporteringen handler om de mest håndgripelige områdene, slik som reiser, innkjøp, energibruk og avfall, mens områder som i større grad krever analyser, slik som klimaregnskap, naturfotavtrykk og hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringene, dekkes av langt færre virksomheter.

Årsrapportene viser at mange statlige virksomheter arbeider med å redusere klimagassutslipp fra reiser og innkjøp, å redusere energibruk i bygg samt å begrense avfallsmengdene og kildesortere avfall. Det er begrenset informasjon i årsrapportene om hva som er driverne for arbeidet på disse områdene, men når det gjelder innkjøp, viser virksomhetene ofte til at de benytter statens fellesavtaler og stiller miljøkrav i egne innkjøp. Lov om offentlige anskaffelser inneholder også bestemmelser om at det skal stilles miljøkrav ved innkjøp. For arbeid med reiser og energibruk i bygg vises det i enkelte tilfeller til økonomi og til statens reiseregulativ. Det er altså flere drivere som tilsier at virksomhetene arbeider med disse områdene, og det er vanskelig å identifisere en tydelig effekt av fellesføringen. Samtidig er dette områder som ofte vil peke seg ut gjennom for eksempel vesentlighetsanalyser, og fellesføringen kan ha bidratt til å sette disse temaene høyere på dagsorden i organisasjonene, noe som bekreftes i enkelte av intervjuene.

Enkelte virksomheter rapporterer resultater fra klimaregnskap, og et fåtall oppgir at de har startet opp, eller planlegger å starte opp arbeid med klimaregnskap. De fleste som rapporterer på klimaregnskap, har arbeidet med dette i flere år, men noen har også startet arbeidet i 2024. I en undersøkelse av statlige virksomheters arbeid med klimaregnskap, fant PWC at forventninger fra departementet var den største drivkraften for arbeidet, etterfulgt av opplevde forventninger fra samfunnet og at man bidrar til at samfunnet skal nå klimamålene (PWC, 2025). Virksomheter under NFD har hatt et eget krav om å rapportere klimaregnskap, og har benyttet en felles mal for dette. Vi intervjuet to virksomheter under NFD, som begge oppga at føringen fra NFD var årsaken til at de hadde etablert klimaregnskap. Virksomhetene som arbeider med klimaregnskap viser i stor grad til verktøy og standarder gjennom Miljøfyrtårn, Klimapartnere og GHG-protokollen. Bruken av etablerte verktøy og standarder tilsier at arbeidet i virksomhetene metodisk sett er relativt likt, selv om omfang og detaljnivå kan variere. Måten klimaregnskap presenteres på i årsrapportene er likevel lite enhetlig. Vi kan ikke slå fast at fellesføringen har bidratt til å starte opp eller styrke arbeid med klimaregnskap, men vår vurdering er at fellesføringen eller liknende krav kan bidra til dette, jf. PWCs funn og i lys av at det finnes verktøy og metoder virksomhetene kan ta i bruk.

Naturfotavtrykk dekker, ifølge rundskrivet, flere ulike naturpåvirkninger, herunder bruk og forbruk av land, ferskvann og havområder, påvirkning på arter, arters leveområder og økosystemer, fysisk ressursbruk og forurensning. Ser vi bort fra avfall, er det kun et fåtall virksomheter som rapporterer om arbeid med naturfotavtrykk. De som rapporterer på dette temaet er hovedsakelig universiteter og høyskoler som har vitenskapelig personale som arbeider med disse temaene, samt virksomheter som har operativ virksomhet som medfører spesiell miljøpåvirkning. Miljødirektoratet skriver i sin rapportering at arbeidet med naturfotavtrykk i samfunnet generelt er umodent og at direktoratet har for lite kjennskap til sitt eget naturfotavtrykk. Vår vurdering er at forventningene til arbeid med naturfotavtrykk slik de er formulert i fellesføringen, framstår uklare og vanskelige å ta tak i, med mulig unntak for virksomheter som har spesielle miljøpåvirkninger.

Flertallet av virksomhetene rapporterer om energibruk i bygg. På dette området har mange virksomheter konkrete data og oppgir at det er gjennomført eller arbeides med tiltak for å redusere energibruken. Samtidig legger mange vekt på at de er leietakere, og at Statsbygg eller en annen byggeier har stor innflytelse over energibruken.

Et mindretall av virksomhetene har beskrevet i årsrapportene hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringer. De fleste av de som rapporterer på dette, skriver om tilpasning av bygg og beredskap for naturhendelser. En del rapporterer også om hvordan oppgavene eller brukergruppa til virksomheten kan endre seg som en konsekvens av klimaendringer. Ifølge rundskrivet omfatter dette temaet også hvordan virksomheten vil påvirkes av omstillingen til lavutslippssamfunnet. Kun et fåtall virksomheter rapporterer om dette. Flere virksomheter har vurdert at de ikke, eller i liten grad, vil påvirkes av klimaendringene. Ser man på hvilke virksomheter som oppgir dette, sammenholdt med hvilke som har en grundig rapportering, er vår vurdering at forskjellen tyder på at virksomhetene har tolket fellesføringen ulikt. Noen har trolig avgrenset vurderingen til direkte konsekvenser av klimaendringene på kort sikt, mens andre har inkludert indirekte og langsiktige konsekvenser, for eksempel konsekvenser av migrasjon som følge av klimaendringer.

Systematikk og helhet i virksomhetenes miljøarbeid

Det er stor variasjon i hvor systematisk og helhetlig arbeidet i virksomhetene framstår. På tross av at rundskrivet om fellesføringen oppfordrer til å gjennomføre vesentlighetsanalyser, er det et fåtall av virksomhetene som oppgir at de har utført slike analyser. Det er også mindre enn en tredel av virksomhetene som knytter arbeidet med fellesføringen til etablerte miljøledelsessystemer. Miljøledelse er en måte å sørge for systematikk og kontinuitet i miljøarbeidet.

Det er også et mindretall av virksomhetene som rapporterer på alle de fire temaene i fellesføringen (redusere klimagassutslipp, redusere naturfotavtrykk, redusere energibruk og vurdere hvordan virksomheten blir påvirket av klimaendringer). På områder hvor virksomheten har «ubetydelig påvirkning», skal virksomhetene, ifølge rundskrivet, gjøre kort rede for dette. I de fleste tilfellene, er det imidlertid ikke gitt noen begrunnelse for temaer som er utelatt.

Litt forenklet kan vi dele virksomhetene inn i tre grupper, men vi understreker at overgangen mellom gruppene er flytende:

Virksomheter som har arbeidet systematisk med miljø over flere år

Blant de som har en grundig og helhetlig rapportering, er det ofte tydelig at miljøarbeidet har vært bygget opp over flere år. Dette er det også grunn til å forvente, da etablering av miljøledelsessystemer, klimaregnskap mv. er prosesser som normalt tar tid. Disse virksomhetene har sannsynligvis kunnet utkvittere fellesføringen uten å gjennomføre nye tiltak. To av virksomhetene vi intervjuet var virksomheter som allerede hadde et systematisk miljøarbeid da fellesføringen kom. I disse virksomhetene førte ikke fellesføringen til konkrete endringer, men den ble tatt som en bekreftelse på at det arbeidet de allerede gjorde, var riktig. I disse virksomhetene medførte fellesføringen heller ingen ekstra ressursbruk av betydning.

Selv om virksomhetene har et systematisk miljøarbeid, er det ikke gitt at dette dekker alle aspektene av fellesføringen. En framtidig effekt kan være at miljøarbeidet utvides. Fellesføringen forventes også å kunne bidra til forankring og videreføring av miljøarbeidet.

Virksomheter som har startet opp et systematisk miljøarbeid i 2024

I årsrapportene finner vi enkelte eksempler på at systematisk miljøarbeid startet opp i 2024 som følge av fellesføringen eller er planlagt som følge av fellesføringen, og noen flere eksempler på at arbeid startet opp i 2024, uten at det framgår om fellesføringen var årsaken til dette. To av virksomhetene vi intervjuet oppgir at de har startet opp et systematisk miljøarbeid som en direkte følge av fellesføringen. Virksomhetene som beskriver arbeid i oppstartsfasen, arbeider ofte med kartlegging av miljøpåvirkning, for eksempel gjennom vesentlighetsanalyser. Gitt at arbeidet videreføres, kan en framtidig effekt være at virksomhetene arbeider strukturert og kontinuerlig med å identifisere og gjennomføre tiltak.

Virksomheter som arbeider med enkeltstående tema innenfor fellesføringen

Et betydelig antall virksomheter rapporterer kun på avgrensede deler av fellesføringen for eksempel reiser, innkjøp, energibruk og/eller avfall, og har ingen henvisninger til vesentlighetsanalyser eller annet som begrunner valgene av tema. Ofte er beskrivelsene generelle, det vil si at det ikke oppgis noen mål, strategier, analyser eller liknende. Trolig har en del av disse virksomhetene håndtert fellesføringen som en ren rapporteringsoppgave. I så fall kan man anta at både ressursbruken og effekten av fellesføringen i disse virksomhetene har vært liten. For å få større effekt i framtida, er det trolig nyttig at forventningene klargjøres og at virksomhetene får tilgang til verktøy og maler, se anbefalinger i kapittel 4.2.

Oppsummert ser vi av årsrapportene og intervjuene at enkelte virksomheter har satt i gang konkrete kartlegginger og systematisering av miljøarbeidet som en direkte følge av fellesføringen. Det er imidlertid et lite antall virksomheter hvor vi ser dette. Hos det store flertallet av virksomheter er det vanskelig å slå fast om fellesføringen har medført noen endringer i miljøarbeidet. Dette gjelder både virksomheter som allerede har et systematisk miljøarbeid, og virksomheter som arbeider med enkeltstående tema. Det kan se ut til at fellesføringen er så åpen for at virksomhetene selv fastsetter ambisjonsnivået og innsatsområdene, at mange har valgt å utkvittere den ved å vise til eksisterende arbeid.

Å bygge opp et systematisk miljøarbeid kan være en langvarig prosess. 2024 var det første året hvor fellesføringen gjaldt, og resultatene må forstås i lys av dette. Vår vurdering er at framtidig effekt trolig vil være størst dersom føringer/krav stimulerer virksomhetene til å arbeide kontinuerlig med miljø. Etablering av rutiner, mål, handlingsplaner og jevnlig evaluering og rapportering er sentrale elementer i miljøstyring, og kan legge grunnlaget for at virksomhetene arbeider med kontinuerlig forbedring. Vektleggingen av vesentlighetsanalyser ser ut til å ha bidratt til å sette i gang prosesser i enkelte virksomheter.

Forskjeller på små og store virksomheter

Det er en klar tendens til at større virksomheter har en grundigere og mer konkret rapportering enn mindre virksomheter. Dette er naturlig på bakgrunn av at rundskrivet sier at ambisjonsnivået skal tilpasses virksomhetens egenart, men kan også være et uttrykk for at mindre virksomheter har kommet kortere enn større. Blant de små og mellomstore virksomhetene vi intervjuet, oppga en virksomhet å ha brukt 3-4 månedersverk på å etablere klimaregnskap og opplevde selv dette som mye. Her var det imidlertid et eget krav fra NFD om klimaregnskap som lå til grunn for arbeidet. De øvrige små og mellomstore virksomhetene anslo ressursbruken til rundt ett månedersverk.

Verktøy og veiledning

Flere av de små og mellomstore virksomhetene vi intervjuet etterlyste konkrete verktøy, maler, eksempler på hvordan andre virksomheter arbeider og rådgiving/bistand, særlig i oppstartsfasen av arbeidet. Flere mente at miljøarbeidet i staten ville vært mer effektivt dersom forventningene var tydeligere. Gjennomgangen av årsrapportene viser at det er mange virksomheter som hovedsakelig har kontorvirksomhet og noe reiseaktivitet. Når det gjelder miljøpåvirkning fra driften av virksomheten, framstår disse virksomhetene som ganske like, noe som etter vår vurdering støtter opp under tanken om at en mer standardisert tilnærming kan være effektivt. Også PWC fant at statlige virksomheter foreslo felles rapporteringssystem for klimaregnskap i statlige virksomheter, digitale kurs, verktøy og maler, og å ha et veiledningsteam (PWC, 2025). Både i intervjuene og årsrapportene er det flere som viser til DFØs verktøy og som anser disse som nyttige. Blant de minste virksomhetene, hvor både ressurser og kompetanse kan være svært knappe, kan imidlertid det å finne fram til og sette seg inn i relevante verktøy og veiledning være en bøyg. Store virksomheter og virksomheter hvor miljø er en del av kjernevirksomheten har i større grad fagkompetanse og ressurser til å finne fram til relevante fagnettverk og liknende, og til å utforme et miljøarbeid spesielt tilpasset virksomheten.

4.2 Anbefalinger

På bakgrunn av vurderingene ovenfor, har vi følgende anbefalinger til det videre arbeidet:

Klargjøre hva som forventes innenfor de ulike temaene.

Det er betydelig tolkningsrom i fellesføringen. Særlig føringen om å redusere naturfotavtrykk framstår som krevende for virksomhetene å konkretisere, mens føringen om å vurdere hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringene har blitt tolket svært ulikt. Det bør klargjøres hvordan hva som forventes på disse områdene. Også hva det vil si at miljøarbeidet skal være «systematisk og helhetlig» kan med fordel klargjøres.

Vurdere å spisse kravene

For at framtidige krav eller føringer skal ha merverdi utover arbeid som ville vært gjort uansett, kan det vurderes å spisse kravene, for eksempel ved å fokusere på områder som ikke er dekket av andre regelverk eller retningslinjer. Systematisering av miljøarbeidet i form av miljøledelse eller andre former for kontinuerlig og strukturert arbeid framstår som et område hvor en fellesføring eller liknende kan ha en merverdi. Det samme gjelder arbeid med klimaregnskap, hvor det ikke foreligger andre krav og hvor metoder og verktøy er tilgjengelige. Når det gjelder naturfotavtrykk og hvordan virksomheten påvirkes av klimaendringene, er det i liten grad andre krav som utløser handling, men det er behov for en konkretisering av forventningene.

Innkjøp og reiser er tema hvor det ser ut til at andre krav og retningslinjer er viktige drivere for arbeidet. En fellesføring eller liknende kan likevel tenkes å ha en merverdi, men det kan være nyttig å spesifisere hva som eventuelt forventes av virksomhetene utover det som følger av andre krav. På enkelte områder er det også noen enkeltaktører som har stor innvirkning på miljøavtrykket og tilgangen på data i mange virksomheter. Dette gjelder Statens innkjøpssenter (Statens fellesavtaler), reisebyrået Egencia og Statsbygg. Det kan vurderes hva man kan oppnå ved å arbeide med disse virksomhetene versus hva som må gjøres i den enkelte virksomhet.

En spissing av kravene bør vurderes opp mot fordelene ved å ha en bred tilnærming til miljø og bærekraft, som har blitt framhevet i enkelte av intervjuene.

Tilby konkrete verktøy, maler, eksempler og rådgiving

Flere virksomheter etterlyser konkrete verktøy, maler og eksempler på hvordan andre virksomheter arbeider. Rådgivning eller bistand, særlig til å starte opp arbeidet, etterlyses også. Mange statlige virksomheter framstår relativt like når det gjelder miljøpåvirkning fra driften av virksomheten, og det kan være ressursbesparende om det gjøres noe mer arbeid sentralt, for eksempel i DFØ og/eller Miljødirektoratet, framfor at hver enkelt virksomhet må vurdere aktuelle metoder og analyseverktøy. Mer standardiserte tilnærminger i staten vil også gjøre det enklere for offentligheten å forholde seg til miljørapporteringen.

Differensiere forventningene til små og store virksomheter og være særlig tydelig på forventningene til små virksomheter

Det bør vurderes å tydeligere differensiere forventningene ut fra virksomhetenes størrelse. Dette kan gjøres på ulike måter. En mulighet er å fastsette størrelsesgrenser hvor visse krav kun gjelder virksomheter over en viss størrelse. En annen mulighet er å videreføre et felles krav/føring, men å tilpasse maler og veiledning etter virksomhetsstørrelse og benytte eksempler fra ulike virksomheter for å hjelpe hver enkelt virksomhet til å finne et passende nivå på sitt arbeid. Eksempler og maler kan også gi en indikasjon på hva som er hensiktsmessig ressursbruk. Virksomheter med betydelig miljøpåvirkning knyttet til operativ drift kan ha større behov for individuelle vurderinger, men har trolig også mer kompetanse og kapasitet på relevante tema.

Ut fra intervjuene og årsrapportene vurderer vi at det er mulig for små virksomheter å ha et systematisk miljøarbeid, men at begrensninger i både ressurser og miljøfaglig kompetanse tilsier at det er særlig viktig for denne gruppa virksomheter at det er tydelig hva som forventes og at de har tilgang på verktøy, maler og rådgiving uten å måtte lete seg fram til dette. Verktøy og maler for små virksomheter bør være tilpasset ressursene i disse virksomhetene, og bør kunne brukes uten miljøfaglig kompetanse.

Avklare sammenhengen mellom ulike tilgrensende krav

NFDs virksomheter har hatt egne krav om klimarapportering, og det kan se ut til at enkelte andre virksomheter har hatt føringer fra styrende departement om å arbeide med for eksempel bærekraft. Det kan være nyttig å klargjøre sammenhengen mellom føringer som delvis overlapper hverandre.

Vedlegg 1 - Oppdragsbeskrivelse

I 2024 fikk statlige virksomheter for første gang en fellesføring om at alle virksomheter skal gjennomføre systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Virksomhetene skal rapportere om oppfølgingen av fellesføringen i sine årsrapporter. Den samme føringen ble gjentatt i 2025. Oppdragstaker ønsker å evaluere hvordan føringen har fungert så langt. Dette vil være nyttig kunnskap for det videre arbeidet med dette.

Hensikt: Vurdere effekten av fellesføringen om systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk for statlige virksomheter slik den ble gitt i 2024 og 2025.

Effekten skal vurderes opp mot situasjonen slik den var før fellesføringen ble innført, og det skal pekes på hvordan fellesføringen eventuelt har bidratt til endring.

Evalueringen skal besvare følgende elementer:

1. Hvordan har føringen vært fulgt opp av statlige virksomhetene? Herunder:
 - a. Hva slags tiltak er satt i gang for å arbeide systematisk og helhetlig med å redusere klimautslipp, naturfotavtrykk og energibruk?
 - b. Hvordan rapporteres det på oppfølgingen av fellesføringen i årsrapportene?
2. I hvilken grad har de statlige virksomhetene lagt planer og igangsatt tiltak for å redusere påvirkning på klimagassutslipp, natur og energiforbruk? Er disse tiltakene satt i gang som en følge av fellesføringen? Og hva er effektene av disse? Det er også ønskelig at det pekes på mulige framtidige effekter.
3. Hvor mye ressurser har de statlig virksomhetene brukt på å følge opp fellesføringene? Herunder må det diskuteres om rapporteringsbyrden har stått i et rimelig forhold til nytten.
4. Hva slags verktøy og veiledning er tilgjengelige, og hvilke har vært benyttet? Hvilke tiltak og verktøy vurderes som mest nyttige?
5. Basert på det virksomhetene rapporterer (og ev. annen data), hvilke statlige virksomheter har størst påvirkning på klimagassutslipp, natur og energiforbruk?
6. Samlet vurdering av om fellesføringen har fungert som et egnet virkemiddel for at statlige virksomheter arbeider systematisk og helhetlig med å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk.

Basert på funnene er det ønskelig at evalueringen gir råd til videre arbeid med klima, miljø og energibruk i statlige virksomheters drift og anskaffelser, og om krav til statlige virksomheter i form av en varig føring kan være et egnet virkemiddel for at statlige virksomheter bidrar til å nå nasjonale miljømål.

Vedlegg 2 - Utdrag fra «Rundskriv D-1/25 Fellesføringer i tildelingsbrev 2025»

Formålet med dette rundskrivet er å orientere nærmere om fellesføringene i tildelingsbrevene til alle statlige virksomheter for 2025.

Grunnlaget for fellesføringer som virkemiddel er gjort rede for i [rundskriv P2/2009](#). Håndtering av fellesføringer i tildelingsbrev og årsrapport er omtalt i [rundskriv R-113](#).

Arbeidet med fellesføringene skal inngå som en del av styringsdialogen mellom departementet og virksomheten. Departementene skal ta fellesføringene inn i sine tildelingsbrev, vise til/formidle rundskrivet og følge opp at virksomhetene gjennomfører fellesføringene. Departementene må vurdere hvordan fellesføringen kan følges opp på en god måte i styringsdialogen med egne underliggende virksomheter. Fellesføringene gjelder for departementene på samme måte som for underliggende virksomheter.

1. Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Det er et mål med systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk.

[Virksomheten] skal følge opp dette målet. I dette arbeidet skal det tas hensyn til ivaretagelse av virksomhetens kjerneoppgaver og kostnadseffektivitet.

[Virksomheten] skal også vurdere hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten.

[Virksomheten] skal gjøre systematiske vurderinger av egen energibruk og ta i bruk lønnsomme energieffektive løsninger, samt øke energifleksibiliteten der dette er relevant.

1.1 Regjeringens mål med fellesføringen

Statlige virksomheter kan bidra til å nå regjeringens klima, energi- og miljømål. Regjeringen forventer med denne føringen at statlige virksomheter jobber systematisk og helhetlig for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Det er ulikt i hvilken grad statlige virksomheter er kjent med, og allerede jobber med, denne tematikken. Dette er et langsiktig arbeid, og ambisjonsnivået må tilpasses den enkelte virksomhets egenart og modenhet på området.

Energieffektivisering i statlig sektor vil kunne redusere energiutgiftene og ha samfunnsøkonomisk merverdi. Fellesføringen er utformet med et formål om at det

gjøres systematiske vurderinger av statens energibruk og at det tas i bruk energieffektive løsninger der dette er lønnsomt.

1.2 Hvordan arbeide med fellesføringen

Modenheten for å arbeide med temaene vil variere mellom virksomheter og deres eksisterende erfaring og systemer. Nedenfor følger informasjon om ulike måter og verktøy som virksomhetene kan vurdere å benytte i arbeidet med å følge opp fellesføringen. Vi presiserer at verktøyene som beskrives, ikke er å anse som krav.

Mange statlige virksomheter har et miljøledelsessystem, minimum som del av HMS-arbeidet. Arbeidet med fellesføringen kan gjerne inngå i oppfølging av virksomhetens miljøledelsessystem (eksempelvis ISO14001, Miljøfyrtårn eller EMAS). Fellesføringen kan også bidra til virksomhetenes arbeid med å nå relevante bærekraftsmål. Virksomhetene oppfordres til å ta utgangspunkt i systemer og rutiner som allerede eksisterer, og bygge videre på det i arbeidet med denne fellesføringen.

Kostnadseffektivitet

Virksomhetene skal ta hensyn til kostnadseffektivitet i arbeidet med fellesføringen. Dette innebærer blant annet at fellesføringen skal følges opp på en slik måte at virksomhetenes kjerneoppgaver fortsatt ivaretas på en kostnadseffektiv måte. Videre innebærer det at man skal vektlegge kostnadseffektivitet i valg mellom ulike tiltak for å følge opp fellesføringen.

Vesentlighetsanalyse som grunnlag for å forme og prioritere arbeidet med fellesføringen

Virksomhetene skal se hen til sine kjerneoppgaver i arbeidet med fellesføringen. For å ivareta hensynet anbefales det at virksomhetene gjennomfører en intern vurdering av vesentlighet knyttet til områdene som nevnes av fellesføringen – en såkalt vesentlighetsanalyse.

Målet med en vesentlighetsanalyse er å identifisere innenfor hvilke områder virksomheten har stort potensiale til å redusere negativ belastning, eller øke positiv innvirkning, samt håndtere virksomhetens risiko knyttet til klima og natur.

Dersom virksomheten har ubetydelig påvirkning eller potensiale for å redusere belastningen, er det tilstrekkelig å gjøre kort rede for dette.

Introduksjon til temaene: klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk, samt klimatilpasning

Introduksjonen under er ment som veiledning til hvordan forstå sentrale begrep fra fellesføringen og hvordan en kan velge å jobbe med disse. Arbeidet med klima, natur og energi er et felt under stor utvikling, og det kan på noen områder være behov for å bygge opp systematikk og kompetanse over tid.

Klimagassutslipp

Systematisk arbeid med reduksjon av klimagassutslipp i virksomheter kan innebære å sette mål på kort og lang sikt og følge dem opp med konkrete handlingsplaner. Enkelte virksomheter utarbeider et klimagassregnskap hvor en deler utslippene opp i tre ulike avgrensninger (såkalte «Scopes») for å få oversikt over virksomhetens direkte utslipp (Scope 1) og indirekte klimagassutslipp fra energiforbruk (Scope 2) og i verdikjeden (Scope 3). Gjennom anskaffelser kan statlige virksomheter bidra til betydelige indirekte

klimagassutslipp. I tilfeller dette er relevant kan statlige virksomheter også kartlegge indirekte utslipp gjennom anskaffelser.

Klimatilpasning

Klimatilpasning innebærer å forstå konsekvensene av at klimaet endrer seg, iverksette tiltak for å hindre eller redusere skade og å utnytte mulighetene som endringene kan innebære. Virksomheten kan påvirkes både av fysiske endringer (f.eks. av hyppigere ekstremvær eller minsket tilgang på ressurser) og overgangen til et lavutslippssamfunn (f.eks. økte skatter og avgifter på forurensende aktivitet eller løsninger som skapes av ny lavutslippsteknologi).

Energibruk

I arbeidet med fellesføringen er det viktig at virksomhetene sikrer seg god oversikt over egen energibruk, herunder hvilke energikilder som brukes, når energien brukes og hva energien brukes til. Det bør gjøres en vurdering av mulige energieffektiviseringstiltak og deres lønnsomhet, og tiltak som kan øke energifleksibiliteten. Tiltak som kan øke energifleksibiliteten, kan for eksempel være å ta i bruk andre energikilder enn strøm fra nettet til oppvarming.

Naturfotavtrykk

Systematisk arbeid med naturfotavtrykk vil ofte innebære å bygge opp en forståelse av virksomhetens påvirkning på natur og iverksette relevante tiltak for å redusere negativ påvirkning. Naturpåvirkning kan måles og vurderes på mange måter, avhengig av hvilken type påvirkning som er relevant og vesentlig for virksomheten.

- Bruk og forbruk av land, ferskvann og havområder- for eksempel knyttet til arealbruk og vurdering av hvilke økosystemer man opererer i.
- Påvirkning på arter, arters leveområder, økosystemer og naturtyper.
- Fysisk ressursbruk innebærer også en naturpåvirkning, hvor eksempelvis rapportering på forskjellige typer avfall og hvordan det er håndtert (gjenvinning, forbrenning, deponering osv.) kan være relevant. For enkelte virksomheter vil det å redusere behovet for å hente ut nye ressurser fra naturen gjennom økt grad av sirkulære produksjonsprosesser være viktig.
- Forurensning - for eksempel utslipp til jord, vann eller luft (utover klimagasser), eller forurensning gjennom lys og lyd som kan påvirke omliggende natur.

1.3 Rapportering

Virksomhetene skal i årsrapporten for 2025 redegjøre for hvordan de har fulgt opp de ulike delene av fellesføringen. Resultatrapporteringen følges opp av overordnet departement.

Aktuelle elementer kan være:

1. På hvilken måte har virksomhetene arbeidet systematisk og helhetlig for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk?
2. En kort oppsummering av hvordan klimaendringene vurderes å ville påvirke virksomheten
3. Hvilke planer har virksomheten eventuelt for videre arbeid?

1.4 Mer informasjon og veiledning

Miljødirektoratets ressursside for bærekraftsrapportering i næringslivet og statlige virksomheter www.miljodirektoratet.no/barekraftsrapportering kan være et utgangspunkt for mer informasjon og videre arbeid.

Vedlegg 3 - Liste over virksomhetene som omfattes av evalueringen

Tabell 5 inneholder en oversikt over de 152 virksomhetene er gjennomgått i evalueringen.

Tabell 5: Oversikt over virksomheter som omfattes av evalueringen med antall årsverk i 2024 og hvilket departement virksomhetene er underlagt. Kilde: Basert på (Statsregnskapet, 2024).

Virksomhet	Årsverk	Styrende departement
Forsvaret	23083	FD
Politi- og lensmannsetaten	18200	JD
Arbeids- og velferdsetaten (NAV)	12406	AID
Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet NTNU	7581	KD
Universitetet i Oslo	6648	KD
Skatteetaten	6446	FIN
Statens vegvesen	4675	SD
Kriminalomsorgsdirektoratet	4669	JD
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	4226	BFD
Universitetet i Bergen	3848	KD
Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet	3480	KD
OsloMet - storbyuniversitetet	2315	KD
Høgskulen på Vestlandet	1792	KD
Domstolene i Norge (Konstitusjonell institusjon) ¹³	1788	JD
Universitetet i Sørøst-Norge	1755	KD
Universitetet i Stavanger	1728	KD
Forsvarsmateriell	1683	FD
Forsvarsbygg	1662	FD
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)	1652	KD
Universitetet i Agder	1479	KD
Tolletaten	1395	FIN

¹³ Gjennomgangen omfatter Domstolsadministrasjonens årsrapport.

Virksomhet	Årsverk	Styrende departement
Nord universitet	1363	KD
Høgskolen i Innlandet ¹⁴	1207	KD
Helsedirektoratet	1187	HOD
Folkehelseinstituttet	1081	HOD
Mattilsynet	1073	LMD
Utlendingsdirektoratet	992	JD
Kystverket	984	NFD
Havforskningsinstituttet	950	NFD
Statsbygg	839	DFD
Forsvarets forskningsinstitutt	795	FD
Statistisk sentralbyrå	780	FIN
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)	759	FIN
Miljødirektoratet	717	KLD
Statens kartverk	705	KDD
NIBIO - Norsk institutt for bioøkonomi	704	LMD
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	667	ED
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	664	JD
Arbeidstilsynet	653	AID
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS)	633	DFD
Høgskolen i Østfold	629	KD
Statped	509	KD
Norges Handelshøyskole	496	KD
Nasjonalbiblioteket	484	KUD
Meteorologisk institutt	478	KLD
Statsforvalteren i Oslo og Viken	466	KDD
Registerenheten i Brønnøysund	457	NFD
Statens pensjonskasse	446	AID
Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse	440	KD
Fiskeridirektoratet	403	NFD
Norges forskningsråd	369	KD
Kunnskapssektorens Tjenesteleverandør (Sikt)	366	KD
Digitaliseringsdirektoratet	350	DFD
Høgskulen i Volda	349	KD
Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)	339	JD
Direktoratet for medisinske produkter	333	HOD
Sjøfartsdirektoratet	332	NFD
Utdanningsdirektoratet	330	KD
Statens lånekasse for utdanning	324	KD

¹⁴ Vi har benyttet navngivningen fra statsregnskapet. Virksomheten heter nå Universitetet i Innlandet.

Virksomhet	Årsverk	Styrende departement
Finanstilsynet	311	FIN
Veterinærinstituttet	303	LMD
Arkivverket	290	KUD
Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	275	UD
Husbanken	261	KDD
Høgskolen i Molde	258	KD
Statsforvalteren i Vestlandet	252	KDD
Patentstyret	250	NFD
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	242	AID
Statsforvalteren i Trøndelag	232	KDD
Norges idrettshøgskole	230	KD
Utlendingsnemnda	220	JD
Landbruksdirektoratet	219	LMD
Statsforvalteren i Innlandet	210	KDD
Riksadvokaten	205	JD
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	205	KDD
Luftfartstilsynet	204	SD
Jernbanedirektoratet	195	SD
Kunsthøgskolen i Oslo	195	KD
Norges musikkhøgskole	193	KD
Norsk Polarinstitutt	183	KLD
Norges geologiske undersøkelse	182	NFD
Sokkeldirektoratet	179	ED
Statsforvalterens fellestjenester	173	DFD
Havindustritilsynet	168	ED
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	167	KDD
Statsforvalteren i Rogaland	162	KDD
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo AHO	160	KD
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	158	DFD
Statsforvalteren i Nordland	156	KDD
Norsk pasientskadeerstatning	147	HOD
Statsforvalteren i Agder	142	KDD
Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	141	HOD
Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten	135	HOD
Statens arbeidsmiljøinstitutt	131	AID
Riksantikvaren	123	KLD
Konfliktrådene	122	JD
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	122	KDD
Barneverns- og helsenemnda	111	BFD
Forbrukertilsynet	109	BFD
Statens helsetilsyn	107	HOD

Virksomhet	Årsverk	Styrende departement
Samisk høyskole	101	KD
Justervesenet	91	NFD
Riksteatret	89	KUD
Konkurransetilsynet	88	NFD
Norsk filminstitutt	86	KUD
Direktoratet for byggkvalitet	82	KDD
Lotteri- og stiftelsestilsynet	81	KUD
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen NOKUT	79	KD
Hovedredningssentralen	76	JD
Statens sivilrettsforvaltning	76	JD
Norsk Utenrikspolitisk Institutt	72	KD
Forbrukerrådet	71	BFD
Regjeringsadvokaten	67	SMK
Trygderetten	66	AID
Nidaros domkirkes restaureringsarbeider	64	KUD
Statens jernbanetilsyn	59	SD
Datatilsynet	57	DFD
Norsk nukleær dekommisjonering	54	NFD
Statens havarikommisjon	52	SD
Sysselmasteren på Svalbard	52	JD
Sivil klareringsmyndighet	50	JD
Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)	44	UD
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	42	NFD
Spesialenheten for politisaker	41	JD
Likestillings- og diskrimineringsombudet	36	BFD
Norsk Akkreditering	36	NFD
Husleietvistutvalget	35	KDD
Kulturtanken - Den kulturelle skolesekken Norge	35	KUD
Medietilsynet	32	KUD
Språkrådet	32	KUD
Valgdirektoratet	29	KDD
Artsdatabanken	28	KLD
Kontoret for voldsoffererstatning	28	JD
Norges grønne fagskole - Veia	27	KD
Klagenemndssekretariatet (KNS)	24	NFD
Kompetansesenter for distriktsutvikling	24	KDD
Kunst i offentlige rom KORO	23	KUD
Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten	23	HOD
Diskrimineringsnemnda	20	KUD
22. juli-senteret	17	KD

Virksomhet	Årsverk	Styrende departement
Barneombudet	17	BFD
Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	17	JD
Norsk kulturminnefond	16	KLD
Vegtilsynet	13	SD
De nasjonale forskningsetiske komiteene	10	KD
Internasjonalt reindriftssenter	10	KDD
Foreldreutvalget for grunnopplæring	9	KD
Regelrådet	8	NFD
Bioteknologirådet	7	HOD
Klagenemnda for industrielle rettar	6	NFD
Dagligvaretilsynet	5	NFD
Generaladvokatembetet (omorganisert)	3	FD

Vedlegg 4 - Virksomheter med lav lønnsandel

Tabell 6 viser hvilke virksomheter som inngår i gruppa med lav lønnsandel, jf. kap. 2.8.

Tabell 6: Virksomheter med lav lønnsandel (lønnsandel under 0,5).

Virksomhet	Lønnsandel av driftsutgifter/-kostnader
Statsbygg	5 %
Hovedredningssentralen	9 %
Norsk nukleær dekommisjonering	13 %
Statens vegvesen	13 %
Sysseimesteren på Svalbard	15 %
Kunst i offentlige rom KORO	20 %
Utlendingsdirektoratet	21 %
Utdanningsdirektoratet	22 %
Forsvarsbygg	24 %
Statens pensjonskasse	27 %
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	31 %
Forsvarsmateriell	32 %
Barneverns- og helsenemnda	33 %
Kunnskapssektorens Tjenesteleverandør (Sikt)	34 %
Digitaliseringsdirektoratet	35 %
Norsk Polarinstitut	37 %
Miljødirektoratet	37 %
Kystverket	38 %
Domstolene i Norge (Konstitusjonell institusjon)	39 %

Virksomhet	Lønnsandel av driftsutgifter/-kostnader
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	39 %
Folkehelseinstituttet	43 %
Klagenemndssekretariatet (KNS)	44 %
Artsdatabanken	45 %
22. juli-senteret	46 %
Valgdirektoratet	47 %
Regjeringsadvokaten	47 %
Riksteatret	47 %
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	47 %
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for svalbard	48 %
Sokkeldirektoratet	48 %
Arkivverket	48 %
Medietilsynet	49 %
Direktoratet for byggkvalitet	49 %
Statens kartverk	49 %
Forsvaret	49 %

Vedlegg 5 - Oversikt over ordsøk

Tabell 7 viser hvilke søkeord som er benyttet i ordsøkene.

Tabell 7: Tematisk oversikt over søkeord

Tverrgående tema:
Vesentlighetsanalyse
Vesentlighetsanalyse / vesentlegheitsanalyse
Miljøledelse
Miljøfyrtårn
EMAS
ISO
Verktøy og veiledning:
GHG-protokollen
Klimaspend, DFØ (kun referanser til DFØ som er relevante for beregning av klimagassutslipp, ikke andre tema, som f.eks. Innkjøp)
Green Producers Club, Green Producers Tool
Klimakost
Klimapartnere
BREEAM
Redusere klimagassutslipp:
Klimaregnskap
Klimaregnskap / klimarekneskap, klimagassregnskap / klimagassrekneskap, utslippsregnskap / utsleppsrekneskap, klimafotavtrykk, scope
Innkjøp
innkjøp, anskaff*
Reiser
reise, transport
Redusere energibruk:
Bygg
bygg, bygning, lokale
Energikilder
energikilde, solcelle, solfang*, varmepumpe, fjernvarme
Elektrisitet
Elektrisitet, strøm/straum
Redusere naturfotavtrykk:
Natur og biologisk mangfold
Natur

Biologisk mangfold
art*, biologisk mangfold / biologisk mangfald, biomangfold / biomangfald
Avfall
Avfall
Forurensning
Forurens*/forurein*
Klimaendringers påvirkning på virksomheten:
Klimaendring
Klimarisiko
Naturskade, naturfare, naturkatastrofe
tilpas*

Referanser

- DFØ. (2024). *Kartlegging av IKT-konsulentbruk i små og mellomstore virksomheter* (DFØ-rapport 2024:13). Retrieved from <https://dfo.no/sites/default/files/2024-11/dfo-rapport-2024-13-kartlegging-av-ikt-konsulentbruk.pdf>
- Meld. St. 6 (2022-2023). (2022). *Et grønnere og mer aktivt eierskap. Statens direkte eierskap i selskaper*. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20222023/id2937164/>.
- Meld. St. 25 (2024-2025). (2025). *Klimamelding 2035 - på vei mot lavutslippssamfunnet*. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-25-20242025/id3095592/>.
- Miljødirektoratet. (2025). *Bærekraftsrapportering for statlige virksomheter: Hvordan gjøre en vensetlighetsanalyse?* Retrieved from <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/internasjonalt/barekraft/barekraftsrapportering-statlige-virksomheter/vesentlighetsanalyse/>
- NOU 2023:25. (2023). *Klimautvalget 2050: Omstilling til lavutslipp. Veivalg for klimapolitikken mot 2050*. Retrieved from <https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/479/2023/10/Klimautvalget-2050.pdf>.
- NOU 2024:2. (2024). *I samspill med naturen - Naturrisiko for næringer, sektorer og samfunn i Norge*. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2024-2/id3024887/?ch=1>.
- PWC. (2025). *Klimaundersøkelse av statlige virksomheter*. Retrieved from <https://anskaffelser.no/sites/default/files/2025-04/sluttrapport-dfo-klimaundersokelse.pdf>
- Rundskriv D-1/25. (2025). *Fellesføringer i tildelingsbrev 2025*. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-d-125-fellesforinger-i-tildelingsbrev-2025/id3085077/>.
- Rundskriv P 2/2009. (2009). *Fellesføringer i tildelingsbrev for 2010 - orientering om ny ordning og tinging til departementa om forslag til fellesføringer for 2010*. . Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fellesforinger-i-tildelingsbrev-for-2010/id562901/>.
- Statsregnskapet. (2024). *Virksomheter 2024. Oversikt over statlige virksomheter som rapporterer til statsregnskapet*. Retrieved from <https://statsregnskapet.dfo.no/virksomheter>

CICERO ble etablert i 1990 av den norske regjeringen med mandat til å utvikle kunnskapsgrunnlaget i nasjonal og internasjonal klimapolitikk. I dag er CICERO en uavhengig forskningsstiftelse med ca. 100 ansatte og over 100 millioner kroner i årlig omsetning.

CICERO bidrar til omstilling gjennom forskning, analyse, rådgivning og informasjon om klimarelaterte globale miljøspørsmål og internasjonal klimapolitikk. Målet er å generere kunnskap som bidrar til å redusere klimaproblemet og styrke det internasjonale klimasamarbeidet.

CICERO er internasjonalt anerkjent som et ledende institutt for klimaforskning. Seks av instituttets forskere bidro til å skrive den sjette hovedrapporten fra FNs klimapanel, og fler enn 25 av våre forskere har bidratt til klimapanelets rapporter siden 1992. CICERO leder og deltar i store EU- og nasjonale forskningsprosjekter som involverer et bredt spekter av samfunnsaktører.